MIRKO KOLARIĆ

(1910. -1945.)

Život i djelo

Priredili:
Antonija Kolarić-Pedišić
Lovro Županović

MIRKO KOLARIĆ (1910. - 1945.) - ŽIVOT I DJELO

Štovanom
Ocu Ziki
od Antonije

U Zgbu, 29.8.97.

Urednik:
Prof. Antonija KOLARIĆ-PEDIŠIĆ

Naslovnica:
MULTIGRAF d.o.o. Zagreb

Lektor:
Prof. Štefica MAJER

ISBN 953-6060-04-3

Nakladnik:
MULTIGRAF d.o.o. Zagreb

Tisak:
MULTIGRAF d.o.o. Zagreb, 1997.

MIRKO KOLARIĆ
(1910. - 1945.)

ŽIVOT I DJELO

Priredili:
Prof. ANTONIJA KOLARIĆ-PEDIŠIĆ
Dr. LOVRO ŽUPANOVIĆ

Zagreb, 1997.

LIDIJA BAJUK

MEĐIMURSKA*

Mirku Kolariću

Divni drevni zvuče, sad znam, zalud sve to:
dalek tvoj pra-izvor, put i nebo kleto.
Strt si sjetnim bolom k'o kad cvate trnje,
od tebe ću opet, luda, skrpat sjajne prnje.

Tvari čistog srca, sveti idealu,
nosi samo Pjesma, brušeni kristalu!
Tvoj ću duh ljepote osluhnut u hodu,
krik što gazim palih zvijezda svjetlom dok me bodu.

Kroz močvaru, ševar, šumu, promrzlih sam nogu.
Na još jednom novom jutru šapćem: "Hvala Bogu!"

Ipak sretna što te imam ja te nikom ne dam.
Ranu slijepu od ljubavi istom Pjesmom vidam.

*Pjesmu je Lidija Bajuk posvetila Mirku Kolariću, a objavljena je u tjedniku "Državnost" 16. 6. 1995. Kantautorica ju je prvi puta javno izvela 9. 5. 1995. u Centru za kulturu u Čakovcu povodom otvorenja izložbe o Mirku Kolariću.

RIJEČ PRIREĐIVAČA

Svega nepunih 35 godina (1910. - 1945.) trajalo je životno, a petnaestak godina (1930.-1945.) glazbeničko potvrdivanje Mirka Kolarića - da bi ga Sudbina, nakon svoje prividne blagonaklonosti, poslije preživljenog bleiburškog pakla, maćuhinski prekinula u onda nastupajućoj našoj novodruštvenoj stvarnosti rodnog mu kraja.

Od tada do danas - uz vrlo, vrlo rijetke (gotovo "ilegalne") proplamsaje - trajao je/traje embargo nad umjetničkom/skladateljskom ostavštinom i (javnim), makar, i skromnim podržavanjem sjećanja na njega.

Da bi na neki način pridonijeli (postupnom) prestanku takve situacije, neki od malobrojnih - ali usprkos svima svakako upornih štovatelja čovjeka i glazbenika Mirka Kolarića, naišavši na razumijevanje prvenstveno rukovoditelja čakovečkog Centra za kulturu a potom i čakovečkog Ogranka Matice hrvatske, inicirali su u okviru ovogodišnjih Čakovečkih dana hrvatske glazbe "Josip Štolcer Slavenski" dan posvećen Mirku Kolariću s Okruglim stolom o njegovu životu i djelovanju te - uz još neke popratne akcije - (cjelovečernjim) koncertom stanovitog broja njegovih djela.

Nakon što je 19. i 20. listopada o. g. sve to ponovljeno u Zagrebu (tribina u Kulturno-informacijskom centru, koncert u Hrvatskom glazbenom zavodu) rodila se pomisao da se na osnovu tekstova osmorice referenata u Čakovcu i na Tribini, te nužnih znanstvenih dodataka pride ostvarivanju ovakve i ovako tehnički prezentirane knjižice, da bi u vremenu koje slijedi posvjedočila o znakovitosti dvostrukoga glazbeničkog djelovanja Mirka Kolarića u hrvatskoj glazbenoj i općoj kulturi.

Ako bi građa ove brošure potakla nekog hrvatskog muzikologa da opširnije i svrhovitije pride izradbi prave monografije o protagonistu, onda bi osnovna ideja, čiji je rezultat ova skromna ali sadržajem bremenita knjižica, doživjela svoju punu realizaciju.

A to je i bila želja priređivača.

U Zagrebu, 31. listopada 1995.

Prof. Antonija Kolarić-Pedišić
Dr. Lovro Županović

SADRŽAJ

I. PRISTUP KOLARIĆU GLAZBENIKU I ČOVJEKU (M. Vuk) 11

II. KALENDAR ZBIVANJA U ŽIVOTU I STVARALAŠTVU MIRKA KOLARIĆA (A. Kolarić-Pedišić) 15

III. KULTURNO OZRAČJE U ČAKOVCU ZA ŽIVOTA MIRKA KOLARIĆA (Z. Bartolić) 19

IV. ŽIVOT I DJELOVANJE MIRKA KOLARIĆA (M. Vuk) 27

V. ORIS SKLADATELJSTVA MIRKA KOLARIĆA - GLAZBENIKA MAĆUHINSKE SUDBINE (L. Županović) 31

VI. GLAZBA ZA DJECU SKLADATELJA MIRKA KOLARIĆA (A. Čelar) 39

VII. MOGUĆA PROLEGOMENA O NEDOVRŠENOJ OPERI "KRAPINSKI SUDEC" MIRKA KOLARIĆA (A. Petrušić) 43

VIII. MIRKO KOLARIĆ KAO DIRIGENT ĆIRILO-METODOVOG KORA S POSEBNIM OSVRTOM NA PRAIZVEDBU ODAKOVE II. STAROSLAVENSKE MISE (A CAPPELLA) 1938. GODINE (G. Ivanišević) 49

IX. STUDENTSKI DANI MIRKA KOLARIĆA (M. Zuber) 61

X. MOJ OTAC MIRKO KOLARIĆ (A. Kolarić-Pedišić) 63

XI. D o d a c i 67

Vlastiti popis skladbi (Prijava djela) Mirka Kolarića 69

Priznanja 71

Popis tekstova Mirka Kolarića o glazbi 73

Bibliografija tekstova o Mirku Kolariću 75

Imenik 77

I. PRISTUP KOLARIĆU GLAZBENIKU I ČOVJEKU+

Prof. Miroslav Vuk - Zagreb

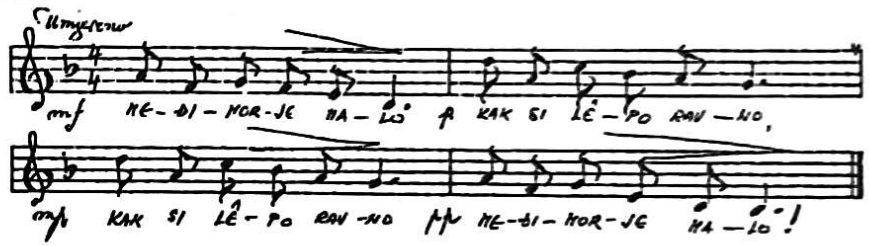

Gdo bi nam zna povêdati gda i dê so ovi verzušeki prvič spopêvani?

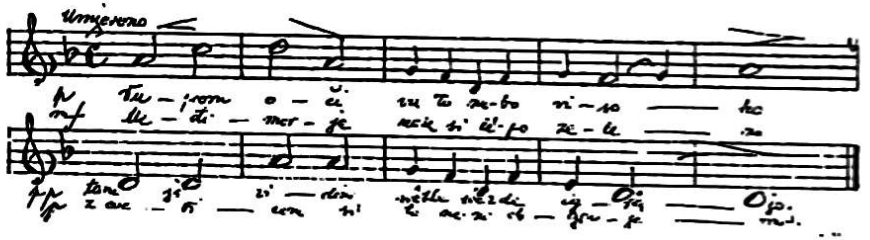

Gdo bi nam znal povêdati gda i dê so ovi verzušeki prvič na glás dáni? Kakšen posel je dêlal jihov prvi popeváč da je mogel i znal sô lepoto škrte rodne zemle i sê vesêlje svoje duše složiti vu ove verzušeke z štêrimi je rekel i ono kaj nam nê povêdal, ali je v svojemo srčeko čutil. Zapopêval je svojemo miru, zvêzdam, slavičkom i klinčecam, siromaštvu i srejči, suzam pri odhájaju i suzam na dohêjaju štêre vejč stôlétja vpija v svoje krilo svêta zemlica međimurska. Ona je zviránjek sê naše lepote i srejče. Ona je mati vnogih štêri nêmajo nikoga neg samo jô, ona je porodila i vrêdne sine na čast i diku horvatske domovine.

Med têmi sineki se nahája i Mirko Kolarić štêromo so nê tak zdávja štêli zatrti saki spomenek i ime.

+ Ovaj je tekst u najvećoj mjeri preuzet iz teksta koji je M. Vuk objavio najprije u časopisu Sveta Cecilija 60/1990., br. 3, 52-56 (s glazbenim prilogom skladbe Romarska), a potom i u časopisu Kaj 24/1991., br. 2-3, 63-72.

A gdo je bil tê naš Mirko Kolarić?

Među prešućene i potpuno bojkotirane hrvatske skladatelje u proteklih 45 godina svakako valja ubrojiti i Mirka Kolarića. Svjetska povijest glazbe od svojega postanka do danas vjerojatno nikad i nigdje nije zabilježila toliko drsko i primitivno negiranje napora poštenog i stručnog stvaralačkog rada nekog glazbenika kakvo je zadesilo Mirka Kolarića, i to baš u Zagrebu, u kojemu je stekao visoku glazbenu naobrazbu i s uspjehom djelovao punih petnaest godina.

Kao domobranski glazbenik, a to je ujedno bio sav ljudski i politički "grijeh" toga čovjeka, Kolarić je zajedno s desetinama drugih hrvatskih intelektualaca i stvaralaca poslan u arhiv prisilne amnezije svojih suvremenika, a dakako i potonjih naraštaja, kojima kao ime nije mogao ni govoriti ni svjedočiti jer ga se nije čak ni spominjalo a kamoli izvodilo. Jasno, zatirao se trag načinu na koji je skončao život, i to u slobodi - kad je povjerovao da je došao trenutak da nakon četverogodišnjeg otrgnuća od zavičaja posjeti u rodnom mjestu udovicu majku i zavičaj, jedno i drugo izvor svojih skladateljskih inspiracija.[1]

Uz Vinka Žganca (1890. - 1976.), Josipa Štolcera Slavenskog (1896. - 1955.), Josipa Vrhovskog (1902. - 1983.) i Miroslava Magdalenića (1906. - 1969.), Mirko Kolarić (1910. - 1945.) još je jedno značajno ime u glazbenoj kulturi i stvaralaštvu rodnog Međimurja u užem, i Hrvatske u širem značenju. Međutim, stjecajem maćuhinskog odnosa Sudbine nije doživio (ni približno) njihovo trajanje u glazbenoj kulturi i regije iz koje je potekao i domovine kojoj je sa svim srcem i djelovanjem pripadao: mučki je, naime, likvidiran u rodnom kraju (a nakon preživljenog blajburškog pakla) u svibanjskim danima 1945. godine, a nad njegovim imenom i stvaralačkim opusom (kao da) i dan-danas još uvijek visi Damoklov mač embarga i "malum omen".

Emotivno čvrsto povezan i kao čovjek i kao glazbenik s rodnim krajem i domovinom, Kolarić će - nadamo se - ponovo u njemu/njoj naći svoje mjesto, koje će valjati shvatiti kao prirodni nastavak protagonistova nasilno prekinutog življenja i djelovanja davne 1945. godine.

Tom cilju posvećeni su i ovi rêči i tekstovi što slijede.

[1] Među njima je bio i rad na (nedovršenoj) operi Krapinski sudec na stihove Tomislava Prpića.

****

I tak smo došli do kraja.

Predi neg sem se hapil povêdi o našemo Mirku, nesem znal povedati gdo je složil one lêpe verzušeke od naše popêvke "Međimorje malo". Niti za verzušeke ovih popêvki štere bomo čuli ne znamo prvoga začinjavca, ali znamo ime onoga šteri je to tak lêpo složil našoj dečici za popêvaje, a nam za poslušaje.

TO BIL JE NAŠ MIRKO KOLARIĆ.

II. KALENDAR ZBIVANJA U ŽIVOTU I STVARALAŠTVU MIRKA KOLARIĆA

Prof. Antonija Kolarić-Pedišić, Zagreb

1910.	1.11.	roden u Čakovcu od oca Matije Kolarića i majke Marije rod. Janošić. U Čakovcu polazi osnovnu i učiteljsku školu
1929.	20.9.	dirigirao učiteljskim pjevačkim zborom na Sijelu u Učiteljskoj školi (prvi javni nastup)
1931.	26.3.	diplomirao na Državnoj mješovitoj učiteljskoj školi u Čakovcu
1931.-32.		vjerojatno u vojsci
1932.	3.10.	upisuje Nastavnički odsjek na Državnoj muzičkoj akademiji u Zagrebu
1932.	10.10.	kandidira se za upis u Društvo "Ćirilo Metodov kor"
1932.	14.12.	završio Zbornu školu i položio ispit u "Ćirilo Metodovom koru"
1933.	3.3.	Primljen u Društvo "Ćirilo Metodovog kora"
1935./36.		postavljen za tajnika Društva "Ćirilo Metodovog kora"
1936.	24.6.	diplomirao Nastavnički odsjek na Državnoj muzičkoj akademiji u Zagrebu
1936.	1.9. do	
1940.	10.10.	službovao kao honorarni nastavnik na privatnoj Građanskoj školi u Samoboru
1936.	4.10.	vjenčao se Olgom Milaković u crkvi Sv. Katarine
1937.		postao II. dirigent za koncertne ansamble u Društvu "Ćirilo Metodovog kora" i II. potpredsjednik

1937.	14.-29.5.	na turneji po Italiji, Francuskoj i Švicarskoj sa "Ćirilo Metodovim korom"
1937.	5. i 6.6.	član tehničkog odbora II. Festivala Hrvatskog pjevačkog saveza
1938.		na turneji sa "Ćirilo Metodovim korom" u Italiji
?		nastavnik vježbaonice Više pedagoške škole u Zagrebu
?		nastavnik I. i II. ženske građanske škole
1940.	3. mjesec	imenovan za suplenta činovnika II. Klasične gimnazije u Zagrebu i I. ženske građanske škole
1941.	1.5.	postavljen za honorarnog nastavnika u Visokoj školi za tjelesni odgoj u Zagrebu
1941.	23.6.	rodila mu se kći Antonija
1941.		upisuje na Hrvatskom državnom konzervatoriju u Zagrebu odjel kompozicije
1942.		nastavnik i dirigent školskog zbora u Državnoj učiteljskoj školi u Zagrebu
1942.-45.	·	nastavnik u Umjetničkoj školi u Zagrebu
1945.	7.5.	otišao iz Zagreba, pridružio se grupi za Bleiburg.
		Poslije Bleiburga sudionik križnog puta s kojeg je pobjegao u Čakovec. Krajem svibnja iste godine uhapšen i pogubljen na Dravi kod Varaždina.

priznanja

3.7.1936.	odlikovan Društvenim ordenom Sv. Ćirila i Metoda za pjevačke vrline
3.7.1936.	dobitnik Spomenice 1931. - 36. Sv. Ćirila i Metoda
5.9.1937.	dobitnik Spomenice Hrvatskog obrtničkog pjevačkog društva "Nada" u Kustošiji
15.5.1995.	obitelj posmrtno primila SPOMEN ZNAK vojnički red trolista s križem kneza Višeslava

dirigirao je i vodio sljedeće pjevačke zborove:

"Ćirilo Metodov kor"

Hrvatsko obrtničko društvo "Sloboda" (1937...)

"Nada" u Kustošiji

Mješoviti zbor župe "Matija Gubec" (1937...)

"Zagrebačka šesnaestorica" (1935./36....)
(studenti Muzičke akademije)

Hrvatska pjevačka Župa "Lisinski" (1942.)

Muški zbor Župe "Lisinski"

H. O. P. D. "Jug" (1942., muški zbor)

G. D. I. (mješoviti zbor)

Mješoviti zbor Učiteljske škole u Zagreba

III. KULTURNO OZRAČJE U ČAKOVCU ZA ŽIVOTA HRVATSKOG SKLADATELJA MIRKA KOLARIĆA

Dr. Zvonimir Bartolić - Čakovec

Kulturni život grada Čakovca od njegova spomena u povijesnim dokumentima odvijao se u vrlo složenim povijesnim okolnostima.[1] Čakovec je u doba Zrinskih - o čemu postoji obilna građa - funkcionirao kao kulturno središte ne samo Međimurja nego i sjeverne Hrvatske. Nažalost, u svim ostalim razdobljima gospodari Čakovca ne pokazuju zanimanje za kulturni život, poglavito ne pokazuju zanimanje za promicanje hrvatske kulture. Funkciju povezivanja s matičnom hrvatskom kulturom za Čakovec i čitavo Međimurje kroz duga stoljeća osiguravala je hrvatska crkva posredstvom Zagrebačke biskupije (nadbiskupije). Veliko su značenje u održavanju hrvatske kulture - u tom kontekstu i glazbene - imali i samostani, pavlinski u Svetoj Jeleni (o tomu svjedoči očuvani *Antifonij*) i franjevački u Čakovcu. Glazbeni život i glazbeno djelovanje ovih samostana još nije dovoljno istraženo. Nakon likvidacije obitelji Zrinskih, Čakovec gubi funkciju kulturnog središta. Funkciju hrvatskoga kulturnog središta za međimurske Hrvatske nakon likvidacije obitelji Zrinskih preuzima Varaždin, posebice njegova gimnazija, utemeljena još 1636. godine. Ta je gimnazija bila od velikog značenja za međimurske Hrvate, o čemu nam svjedoče životopisi starijih hrvatskih pisaca rođenih u Međimurju. Gotovo svi su bili đaci te gimnazije. Dapače, može se reći da je ta gimnazija sve do godine 1918., pa i kasnije, predstavljala vrlo dragocjenu vezu s hrvatskom kulturom.

Mirko Kolarić kao skladatelj, pripada onom krugu hrvatskih skladatelja, koji su se formirali u okviru glazbenog programa hrvatske Učiteljske škole u Čakovcu. No, prije nego li nešto kažemo o utjecaju Učiteljske škole, napose o samom utjecaju profesora Janka Slogara, potrebno je danas progovoriti i o nekim drugim aspektima kultur-

[1] Vidi Zvonimir Bartolić, čakovečki kulturni krug, Sjevero-hrvatske teme, Čakovec, Zrinski, 1989., str. 268-282).

nog života u Čakovcu nakon priključenja Medimurja Hrvatskoj (24. XII. 1918.). Te godine, zapravo čitavo razdoblje prve i druge Jugoslavije, prikazivano je do sada dosta jednostrano. Napori pojedinaca i pojedinih društava koja su se javljala u Čakovcu dvadesetih i tridesetih godina i do danas su slabo poznati, jer sve ono što se događalo izvan programa Komunističke partije bilo je tabu tema. Osim toga, i građa za proučavanje kulturnog života toga doba vrlo je skromna. Na sreću, Čakovec je ipak imao svojega kroničara u osobi prof. Ljuboslava Kuntarića (Požega, 21. XI. 1898. - Požega, 18. VII. 1988.) Proživjevši i djelatno sudjelujući skoro dva puna desetljeća u Čakovcu (1923. - 1941.) kao profesor Učiteljske škole i kao kulturni djelatnik - sve do mađarske okupacije, kada je Čakovec morao napustiti - profesor Kuntarić je kao svjedok događaja ostavio iza sebe Kroniku koja je danas vrlo dragocjena za poznavanje kulturnog života grada Čakovca. Iz njegove Kronike vidljivo je da je grad Čakovec u međuratnom razdoblju proživljavao ono što su drugi hrvatski gradovi i trgovišta proživljavali u doba hrvatskog preporoda. Drugim riječima to znači, da je morao stvarati temeljne pretpostavke za kulturni život. Povoljna je u svemu tomu bila okolnost što je već početkom 1919. bio obnovljen rad hrvatske Učiteljske škole u Čakovcu. U tu Učiteljsku školu već 1919. došlo je i nekoliko vrlo istaknutih profesora, koji su se aktivno uključili u kulturni i društveni život grada. Već tih prvih poratnih godina u mnoge kulturne akcije krenulo se vrlo poletno. Počela su nicati kulturna i športska društva kao i razne novčarske i gospodarske udruge, ne samo u Čakovcu, Prelogu, Dubravi i Kotoribi, nego i u Nedelišću i Goričanu, pa i u brojnim manjim mjestima - kako to izvješćuje profesor Kuntarić - kao što su Gornji Hrašćan, Dekanovec, Pretetinec i Preseka. Donja Dubrava, primjerice, u međuratnom razdoblju ima dva kulturna društva ("Lira" i "Dubravka"). I jedno i drugo društvo osim diletantske dramske sekcije ima i aktivan pjevački zbor. Tih godina kao zborovođa posebno se ističe Ivan Horvat (1907. - 1945.). Prelog u to doba ima Hrvatsku čitaonicu, koju vode župnik i dekan Ivan Kuhar i liječnik dr. Ivo Kečkeš. Za kulturni život grada Čakovca od velikog je značenja utemeljenje godine 1922. Hrvatskog katoličkog omladinskog društva "Branimir". Društvo je utemeljio o. Feliks Gretschl. Kasnije vodstvo "Branimira" preuzima prof. Kuntarić. Nakon "Branimira" pojavljuju se i druga društva: Hrvatsko katoličko žensko društvo "Katarina Zrinski", zatim Hrvatska katolička organizacija "Domagoj", Seljačka katolička omladina (SKOM), Društvo đačke katoličke akcije, Društvo muževa katoličke akcije, Katolička radnička omladina (KROM), Đačko društvo "Zrinski", Hrvatski sokol, Hrvatski orao, Seljačka sloga. Godine 1936. u Čakovcu je utemeljen i Ogranak Matice hrvatske koji je okupljao čakovečke profesore i kulturne radnike. Sva su društva posebno aktivna do šestosiječanjske diktature. Radilo se užurbano, jer je trebalo nadoknaditi velike povijesne zaostatke koje je Čakovec u svom kulturnom razvitku imao. Godine 1925. proslavljena je 1000. obljetnica Hrvatskog kraljevstva. Obilježavajući tu veliku obljetnicu podignuta su i dva spomen-obilježja, jedno u Macincu, a drugo u Gibini (sada uništeno). Godine 1935. obilježena je 100. obljetnica Hrvatske himne, a iste godine održan je u Čakovcu i Euharistijski kongres. Prigodom održavanja Euharistijskog kongresa veliku glazbenu afirmaciju stekao je i mladi hrvatski skladatelj Mirko Kolarić. Tih godina redovito se obilježava i Zrinsko-Frankopanski dan. U svim prigodama organizirani su nastupi pjevačkih zborova i nastupi vježbača. "Ipak, veli Kuntarić, glavni rad tih građanskih društava bila je gluma i sudjelovanje na akademijama." Jedan od oslonaca aktivnosti tih društava bio je franjevački samostan, gdje su društva imala prostorije, a drugi oslonac je bila Učiteljska škola koja je bila središte glazbenoga života Čakovca. Profesori i đaci Učiteljske škole aktivno su sudjelovali u glazbenom životu grada, što je vrlo povoljno djelovalo na sve đake Učiteljske škole, posebno one darovite, među kojima su bili Magdalenić, Kolarić, Požgaj i drugi. Nekada, prije Prvog svjetskog rata, njihov prethodnik mladi Štolcer, kao što je poznato, pješice je odlazio u Varaždin na koncerte. Zahvaljujući izvrsnom glazbeniku i glazbenom pedagogu prof. Janku Slogaru, đaci Učiteljske škole stjecali su vrlo solidnu glazbenu naobrazbu, koja im je omogućavala kasnije i upis na glazbenu akademiju. Zato, kada se govori o Učiteljskoj školi i njezinoj ulozi u povijesti hrvatske glazbe, onda u prvom redu valja progovoriti o profesoru Janku Slogaru, kojemu bi i Čakovečki dani hrvatske glazbe trebali posvetiti posebnu pozornost.

Inače je o ovom izvrsnom hrvatskom glazbenom pedagogu do sada poznata faktografija dosta oskudna. Prof. Janko Slogar rođen je 14. rujna 1871. u Taborskom (na Sutli), u učiteljskoj obitelji. Nakon pučke škole u Taborskom, gimnaziju polazi najprije u Varaždinu, a onda u Zagrebu, gdje još kao đak utemeljuje đačko pjevačko društvo. Glazbenu naobrazbu stekao je na glazbenoj školi Hrvatskog glazbenog zavoda u Zagrebu. Polaznici Glazbene škole - koju je završio i Slogar s izvrsnim uspjehom - bili su i brojni drugi hrvatski glazbenici. Po završetku glazbene škole Slogar je učitelj pjevanja i zborovođa na Donjogradskoj realnoj gimnaziji, Gornjogradskoj klasičnoj gimnaziji i Muškoj učiteljskoj školi. Za čitavo to vrijeme, sve do prelaska u Čakovec, on je vodio brojne zborove u Zagrebu i okolici. U Čakovec je došao godine 1919., nakon priključenja Međimurja Hrvatskoj. Došao je u skupini - kako kaže Požgaj - entuzijastički raspoloženih nastavnika. Ova Požgajeva formulacija nije kurtoazna, kao što bi se to moglo učiniti s obzirom na to da učenik piše o svojem učitelju. Ta skupina profesora koja je 1919. došla iz Zagreba u Čakovec nije bila samo entuzijastička skupina profesora, nego je to istodobno bila i skupina profesora, koji su iza sebe već do tada imali plodan pedagoški i znanstveni rad. Dovoljno je samo spomenuti da je za direktora čakovečke hrvatske Učiteljske škole bio postavljen jedan od najistaknutijih tadašnjih hrvatskih pedagoga dr. Sigismund Čajkovac. Zajedno s Čajkovcem u Čakovec je došao i prof. Janko Slogar. Nakon ove dvojice u Čakovec su prispjeli i drugi profesori i učitelji, kao što su: o. Feliks Gertschl, Stjepan Križanić, Pavao Kuntić, dr. Hugo Maver, Josip Moćan, Gabrijel Pinter, Ernest Servatzi, Ljuba Servatzi i Božo Šarinić, učitelj vježbaonice, koji su uz Janka Slogara i dr. Sigismunda Čajkovca sačinjavali prvi nastavnički zbor hrvatske Kraljevske muške učiteljske škole u Čakovcu. Škola je počela radom 25. travnja 1919. godine.[2] Dr. Čajkovac i prof. Slogar doveli su u Čakovec 48 učiteljskih pripravnika svih razreda učiteljske škole.

[2] Vidi Štefica Benček, Povijesni razvoj učiteljske škole u Čakovcu, Zbornik Pedagoške akademije, Čakovec, knj. 1, Čakovec 1972., str. 188.

Premda se u ovom radu uglavnom osvrćemo na Slogarov glazbeno-pedagoški rad na hrvatskoj Kraljevskoj učiteljskoj školi u Čakovcu, ne smijemo zaboraviti činjenicu da je Janko Slogar prije svojega dolaska u Čakovec pune dvadeset i tri godine djelovao na zagrebačkim školama, da je vodio brojne zborove i da je bio nastavnik mnogim kasnije vrlo poznatim hrvatskim skladateljima i glazbenicima, a među njima su bili i Franjo Lučić, Rudolf Matz, Zlatko Grgošević, Zlatko Baloković, Svetislav Stančić i Mladen Pozajić.[3] Svi su oni o njemu govorili s puno poštovanja, navodeći čitav niz pojedinosti o vrednotama njegova glazbeno-pedagoškog rada. Nakon jedanaestogodišnjeg rada na čakovečkoj hrvatskoj Učiteljskoj školi prof. Janko Slogar, navršivši trideset i pet godina službe, godine 1931. bio je umirovljen. Njegov odlazak u mirovinu, prema riječima jednog od najistaknutijih profesora hrvatske Učiteljske škole u Čakovcu, Ljubomira Kuntarića, bio je od iznimnog značenja. Prof. Ljuboslav Kuntarić o toj svečanosti iznosi slijedeće: "Za života doživio je rijetku slavu. Pošao je u mirovinu s takvom proslavom, da je ona postala jubilej prosvjetnog rada čakovečke Učiteljske škole. Svečana akademija, zajednički sastanci, banketi i ovjekovječenje velikim portretom u školskoj dvorani, pa ono svečano raspoloženje u školi među pripravnicima! Njegovi kolege profesori i pripravnici natjecali su se, tko će mu odati veće poštovanje i priznanje. Tko je to proživio, mogao je shvatiti što znači jedna velika ličnost u živoj školskoj zajednici.[4] Janko Slogar je u Čakovcu je proživio još čitavo desetljeće, djelujući i dalje vrlo aktivno u glazbenom životu međuratnog Čakovca. Godine 1941., dolaskom mađarske okupacije, i prof. Janko Slogar, kao i čitavo hrvatsko učiteljstvo, zajedno s hrvatskim činovništvom, mora napustiti Međimurje. Od godine 1941. do godine 1946. živi u Varaždinu gdje je i umro 4. srpnja 1946. Sprovod su organizirali i spomenik na varaždinskom groblju podigli njegovi đaci. Na njegovom nadgrobnom spomeniku uklesano je samo nekoliko jednosta-

[3] Vidi Zbornik Pedagoške akademije Čakovec II, str. 88.
[4] Vidi Zbornik Pedagoške akademije II, str. 93

vnih riječi, koje svojom jednostavnošću izriču ono najljepše što đaci svojem profesoru mogu izreći ... DRAGOM JANKU SLOGARU, PROF. UČITELJSKE ŠKOLE 1871-1946. PODIGLI ZAHVALNI UČENICI.

Do godine 1919. na čakovečkoj Učiteljskoj školi bilo je malo hrvatskih đaka. Tek priključenjem Međimurja Hrvatskoj počeo je rasti broj pripravnika hrvatske nacionalnosti. Među njima, iako skromno, povećavao se i broj učiteljskih pripravnika iz Međimurja. Među prve hrvatske đake ulazi i Miroslav Magdalenić, koji se nakon građanske škole - koju je do 1918. polazio na mađarskom jeziku - godine 1921. upisuje na hrvatsku učiteljsku školu, a godine 1925. po završetku učiteljske škole i na Državnu glazbenu akademiju u Zagrebu. Za ovu prigodu važno je istaći da je temeljno obrazovanje i poticaj za studij glazbe dobio kod svojega cijenjenog učitelja Janka Slogara.

Drugo značajno ime koje izlazi iz redova Slogarovih đaka je Mirko Kolarić (1910. - 1945.).

Mirko Kolarić ide u red one velike, ali tragične skupine, ne samo hrvatskih glazbenika, nego i hrvatskih intelektualaca, književnika, skladatelja, slikara, novinara, znanstvenika, o kojima se do najnovijeg doba nije moglo govoriti, a još manje pisati. Mirko Kolarić ostao je, upravo zbog toga, nepoznanica u hrvatskoj glazbenoj povijesti, pače, ostao je i nepoznanica za građane njegova rodnoga grada Čakovca. Međutim, zahvaljujući ponajviše prof. Miroslavu Vuku, i njegovo ime polako prodire u hrvatsko općinstvo.

I u ovako kratkom pregledu svega onoga što je učinila hrvatska Učiteljska škola u Čakovcu bilo bi nepravedno prešutjeti čitav niz drugih imena koja su značajna za razvoj hrvatske glazbe i hrvatske glazbene pedagogije, a o kojima bi u nekoj od prigoda također trebalo reći nešto više. To su - kako ih navodi prof. Jože Požgaj - Ivan Ferić, Tomo Huzjak, Antun Antolić, Stjepan Novak, Aleksa Orban, Eva Požgaj, Stjepan Rogin, Stjepan Sabol, Stjepan Škrinjar, Ivan Žapčić, Mirko Žganec, Marijan Zuber, Antun Alinjek, Ivo Plasaj, Rudolf Rajter, Tomislav Adamić, Jože Požgaj i Vladimir Gerčan.

Ovaj kratki glazbeno-povijesni itinerarij međuratne hrvatske Učiteljske škole u Čakovcu završit ću riječima prof. Ljuboslava Kuntarića, jednog od najpoznatijih profesora međuratne čakovečke Preparandije. U svojoj rukopisnoj *Povijesti čakovečke hrvatske* Učiteljske škole on nije propustio govoriti s puno pieteta o profesoru Slogaru, a isto tako nije propustio na svojevrstan način osvrnuti se i na atmosferu, u kojoj je glazbeni život na čakovečkoj Učiteljskoj školi nicao. "Ne smije se zaboraviti - veli prof Kuntarić - da muzički odgoj u životu jedne škole - tamo gdje se to intenzivno provodi - stvara sasvim drugu atmosferu, koja se bitno razlikovala od one u drugim srednjim školama. U našoj zgradi uvijek su tutnjali akordi naših starih klavira ili se otegnutim zvukom oglašavao harmonij pod nevještom rukom pripravnika. Obično, svako godište imalo je po nekoliko "pasioniranih" glazbenika. A kada su uvedene gusle, mjesto klavira, onda je "cviljenje" probijalo uši. Spomenut ću nekoliko vrsnih koji su se bavili glazbom: Ladislav Valdec, Blaž Golik, Bartol Šantek, Anton Kelemin, Vera Vojtjehovski i njezin brat, Mirko Celić, Martin Ivančan, Tomislav Robotić, Slavko Ećimović, Martin Cik, Josip Gruden, Miroslav Magdalenić, Tomislav Adamić, Stjepan Rogin, Josip Štefanec, Mirko Kolarić, Vladimir Gerčan, Ivo Ladika i mnogi drugi." (str. 71-71).

Navedena imena - uz Mirka Kolarića - sigurno i nisu sva, ali već i ova koja su spomenuta, rječito govore koliki je prinos dala hrvatska Učiteljska škola u razvoju hrvatske glazbe i hrvatske glazbene pedagogije i ne samo grada Čakovca, nego i cijele Hrvatske.

IV. ŽIVOT I DJELOVANJE MIRKA KOLARIĆA

Prof. Miroslav Vuk - Zagreb

Mirko Kolarić rodio se 1. studenog 1910. u Čakovcu od oca Matije, čizmara i majke Marije r. Janošić, domaćice. U rodnome gradu završio je osnovnu i učiteljsku školu, a poslije po savjetu i nagovoru prof. Janka Slogara upisao se na Državnu muzičku akademiju u Zagrebu. Studirao je pjevanje, dirigiranje i kompoziciju. Kako je bio sin običnog građanina, za vrijeme studija se o sebi brinuo pretežno sam prihvativši mjesto zborovođe hrvatskog obrtničkog pjevačkog društva "Nada" u zagrebačkoj Kustošiji i hrvatskog radničkog pjevačkog društva "Sloboda" u Zagrebu. Upisom u Državnu muzičku akademiju postaje i članom Ćirilo-Metodova kora, u kojem 1933. polaže ispite iz pjevanja i postaje pravi izvršni član - ispitani pjevač. U to vrijeme na Akademiji, kod prof. Borisa Komarevskog, polaže ispite iz dirigiranja te je uskoro postavljen za korepetitora katedralnog zbora Ćirilo-Metodova kora i član Upravnog odbora društva. U toku 1935. imenovan je članom Artističkog odbora, a zatim postaje članom ispitnog povjerenstva za kandidate pjevače. Iste godine 1. prosinca postavljen je za novog zborovođu dječačkog zbora grkokatoličke sjemenišne mladeži u Zagrebu, a 1938. i prvim dirigentom katedralnog zbora. Od 1934. suraduje sa zagrebačkom Radiostanicom i ta suradnja traje do konca rata. 1934. g. počinje njegova suradnja i sa "Sklad"-om i pjevačkom župom "Matija Gubec". Zbog svojih aktivnosti u skladanju skladbi za razne zborove i dirigentskim nastupima u vrijeme priprava za pjevačku smotru župe "Matija Gubec" (28. VIII. - 4. IX. 1938.) Mirko Kolarić je izabran za glavnog dirigenta - šefa dirigenta - svim dirigentima seljačkih pjevačkih društava H. S. P. Ž. "Matija Gubec". Tu dužnost vršio je do rata i u izmijenjenim prilikama za vrijeme rata. Od 1938. do 1941. radio je kao učitelj pjevanja u nekoliko zagrebačkih škola i u privatnoj školi prof. Reizera u Samoboru. Od 1941. do kraja rata bio je profesor pjevanja na muškoj Učiteljskoj školi u Zagrebu i u isto vrijeme glazbeni urednik na radiostanici te po sili zakona i kapelnik Domobranske limene glazbe u Zagrebu.

Kao učenik Učiteljske škole u Čakovcu često je, kao i Miroslav Magdalenić, svirao nedjeljom na orguljama pod nadzorom prof. Slogara poldanju misu, ali u to vrijeme još nije bio poznat ondašnjoj široj kulturnoj javnosti iako je već tada imao preko 200 harmonizacija međimurskih pučkih napjeva i vlastitih skladbi za djecu. Poznat i priznat u čitavom Međimurju i šire postao je za vrijeme Euharistijskog kongresa u Čakovcu (24. do 26. VIII. 1935.) kad se za vrijeme svečane liturgije na trgu ispred franjevačkog samostana i crkve pjevala njegova misa, skladana za tu svečanost. Pjevao je muški zbor crkvenog pjevačkog društva "Branimir" iz Čakovca pod dirigentskim vodstvom prof. Komarevskog, a na harmoniju je pratio autor. Iste godine doživio je u Čakovcu i zapažen uspjeh kao skladatelj i dirigent kad je sa zborom zagrebačke Muzičke akademije u dvorani svratišta "Zrinski" nastupao sa skladbama isključivo domaćih međimurskih skladatelja.

O tom koncertu Novosti br. 152 iz 1935. pišu: "U priredbi Crvenog krsta održan je u rasprodanoj dvorani koncert (...). Najveći uspjeh polučila je Kolarićeva "Zelena Dobrava" gdje se istakao bariton solo Šoštarko Dragutin i Magdalenićeva "Međimurje malo" s lirskim tenorom g. Blažine (...) Glavna zasluga za veliki uspjeh ovog vokalnog koncerta ide mladom domaćem kompozitoru čakovčancu Š!Ć g. Kolariću Mirku, koji je i ravnao zborovima, pa mu je čakovečka publika zahvalna, što im je domaćom pjesmom priuštio jedan u istinu rijedak umjetnički užitak".

Od tog vremena Kolarićevo ime sve se češće čuje preko radija ili se nalazi u novinama, gdje ga glazbeni kritičari uvijek prikazuju kao vrlo uspješnog dirigenta i skladatelja.

U svibnju 1937. gostovao je katedralni Ćirilo-Metodov kor u Italiji, Francuskoj i Šivcarskoj. Uz dirigenta Komarevskog zborom je dirigirao i Kolarić. Posebno uspjeli nastup imali su u papinoj ljetnoj rezidenciji Castel Gandolfo na izvanrednom koncertu za sv. Oca. Izvodile su se i Kolarićeve skladbe *Gospodi usliši* i *Iže heruvini*. Nakon izvedbe i zbor i skladatelja-dirigenta visoko općinstvo nagradilo je dugotrajnim pljeskom, a kritičar je napisao: "Uglađena je i gotovo instrumentalna srebrna jasnoća toga zbora", za Kolarića je

posebno naglasio da može stati uz rame bilo kojeg dirigenta svjetskog glasa.

Redali su se tako nastupi sa sva tri zbora koje je Kolarić vodio i gostovalo se po svim većim hrvatskim mjestima i šire. Kritike su uvijek bile pozitivne pa je pred sam rat bio jedan od najpoznatijih i priznatih zborskih dirigenata u Zagrebu. Kad je 1943. u Kustošiji bila izgrađena nova škola tad je 26. svibnja muški zbor "Nada" pod Kolarićevim vodstvom održao u novoj velikoj dvorani izvanredno uspjeli koncert duhovne glazbe. Izvodila su se djela Palestrine, O. di Lassa, J. S. Bacha, G. F. Händela, F. Dugana i M. Kolarića. Poslije koncerta razdragano općinstvo organiziralo je sveopće pučko slavlje. Upravo u Kustošiji sa zborom "Nada" Kolarić se vinuo do vrhunca kao zborovođa.

Uz profesionalne obaveze našao je vremena i za pisanje stručnih članaka o glazbenim događajima i kritike.[1]

Kolarićev skladateljski opus također je vrlo obiman i raznolik, a o njemu se više govori u slijedećem tekstu.

Na osnovi svega što je izneseno u ovom tekstu izlazi slijedeće:

Red bi bio da se hrvatska glazbena povijest pozabavi i Kolarićevim slučajem jer mu je, posebno naglašavam, ostala velikim dužnikom, a ovi rêci, pisani u spomen 85. obljetnice njegova rođenja i 50. obljetnice mučeničke smrti neka budu skroman poticaj da se Mirku Kolariću u povjesnici hrvatske glazbe dade mjesto koje mu pripada.

[1] Popis vidi u Dodatku ove knjižice.

Mirko Kolarić kao dirigent Prosvjetne bojne u vrijeme NDH

V. ORIS SKLADATELJSTVA MIRKA KOLARIĆA - GLAZBENIKA MAĆUHINSKE SUDBINE

Dr. Lovro Županović - Zagreb

1.0. Razmatrati skladateljstvo Mirka Kolarića znači poći od činjenice da ono - uz dvije/tri iznimke - pripada vokalnom području: solističkom u manjem, a kolektivnom (zborskom) u većem broju. Zanimljiva je ta činjenica jer je - uz (relativnu) iznimku J. Š. Slavenskoga - prisutna kod svih međimurskih skladatelja odnosno obrađivača narodnoga melosa Međimurja. I Žganec, i Vrhovski, a i Magdalenić pa i J. Požgaj (koliko se bavio skladanjem) te Vuk autori su višeglasnih partitura za ljudski glas/glasove.

U slučaju skladateljstva M. Kolarića na početku mu - iako nedatiran - (možda) stoji 4-glasni mješoviti zbor *Vidim draga moja!* (prema kćeri Antoniji Kolarić-Pedišić: "Iz 1930."), u sredini (opet možda) nekoliko samopjeva (solo-popjevaka), a pri kraju torzo "narodne" opere *Krapinski sudec*.

1.1. M. Vuk je u svom odužem - a inače uopće prvom javno pročitanom tekstu o Kolariću 1990. god.[1] naveo broj od 74+3 naslova Kolarićevih skladbi, od toga 39 tiskanih, do kojih je pregledom autorove ostavštine u njegovoj obitelji mogao doći. S druge strane, sam Kolarić je u (svojoj) Prijavi (vlastitih) djela ondašnjem Hrvatskom autorskom društvu, datiranoj 09.VI.1943. i jedinoj jer ju je nakon 1945. (doslovnu) preuzeo Zavod za zaštitu autorskih malih prava, naveo 68 naslova, od kojih 38 tiskanih.

Usporedna tablica je ovakva:

[1] Objavio ga je iste godine u časopisu Sveta Cecilija 60/1990., br. 3, 52-56, (s glazbenim prilogom skladbe *Romarska*), a 1991. u časopisu Kaj 24/1991., br. 2-3, 63-72.

autor Mirko Kolarić (do 9.6.1943.) HAD/ZAMP		
VRSTA		TISK
Samopjevi (Solo-popjev.)	12	4
Skladbe za dječje sastave	7	7
Muški zbor	24	11
Mješoviti zbor	25	16
Instr. skladbe	-	-
UKUPNO:	68	38

Miroslav Vuk (SC, 1990.; KAJ 1991.)		
VRSTA		TISK
Samopjevi (Solo-popjev.)	6	6
Skladbe za dječje sastave	21	4
Muški zbor	18	14
Mješoviti zbor	29	15
Instr. skladbe 1 nedovršena opera	1(+1)	- -
74 (+1 opera+1+1)		39

1.2. Uzme li se u obzir da je taj opus - unatoč mjestimično brojčanoj divergenciji - nastajao

- u protagonistovoj životnoj stvarnosti koju je u svom tekstu orisao Vuk;[2]
- da se u njemu svega 3-4 naslova javljaju dvokratno, odnosno u dvije verzije;[3]
- da je - uz druge Kolarićeve službeničko-profesionalne preokupacije - nastajao za svega petnaestak godina;
- da je najveći dio njega svojom zanatskom i umjetničkom razinom i danas nedvojbeno vrijedan i naše pozornosti i što češćeg izvođenja, pogotovo jer u ondašnjoj (ali i sadašnjoj) hrvatskoj glazbenoj tvorbi svojim dijelom namijenjenim (odraslim) zborovima predstavlja svojevrsnu jedinstvenost, o čemu će još biti riječi;
- onda ga unatoč (relativno) skromnom broju moramo prihvatiti kao primjerenog.

Od toga broja prema navodu samoga Kolarića (u Prijavi djela) svega je 16 obradbi narodnih napjeva (iz Međimurja), dok ostali dio pripada autorovu izvornom stvaralaštvu. Po tome Kolarić stoji (može se reći) uz Magdalenića (ako ne i ispred njega), budući da su ostvarenja ostalih prije imenovanih glazbenika ili gotovo isključivo obradbe (Žganec, Vuk, a i Vrhovski) ili su one u većini slučajeva (ostali imenovani, uključujući čak i J. Š. Slavenskoga).

2.0. Ostvarenim skladateljskim opusom Kolarić se potvrđivao kao beskompromisni pripadnik novonacionalnoga glazbenoga usmjerenja, u najvećoj mjeri stilski i izričajno aktualnog u hrvatskoj glazbenoj stvarnosti tamo od (može se reći) svršetka I. svjetskog rata pa do (gotovo) 1955. godine. I to je - valja je odmah takvom označi-

---

[2] Vidi str. 15 u ovoj ediciji.

[3] To su skladbe *Protuletje/Protuletje lepo*, *Žilju moj pribili*, *Puče puška* i *Dudaš* za muški i za mješoviti zbor s ovim razlikama:
- muški zbor 2/4 mjera, umjereno, 94 takta
- mješoviti zbor C mjera = 144, 104 takta.

Izlazi da je verzija za mješoviti zbor nešto proširenija i razrađenija. Tonalitet je ostao isti: miksolidijski način na tonu F; isti je ostao i osnovni ugođaj koji se može označiti sintagmom "anakreontska razigranost" (pa i stanovita raspojasanost!). Autor je za obje verzije naveo (čak) i jednako trajanje: 31/2'.

ti - prva i glavna (osnovna) značajka protagonistova skladateljstva. Temelji se vrlo markantno na narodnom melosu rodnoga Međimurja, kome je Kolarić ostao vjeran od zbora *Vidim draga moja!* (sa sunaslovom *Međimurska*) do, prema A. Kolarić-Pedišić, posljednje tiskane (inače HAD-u neprijavljene) skladbe *Mati zemlja* (1944.) na tekst pjesnika Vinka Kosa, životne sudbine također jednake Kolarićevoj.

2.1. Iz navedene (osnovne) značajke prostječu i sve ostale, tj. one koje se odnose na ritmiku, melodiku, harmoniju, formu i (posebno) na tretman ljudskog glasa/glasova.

Tako:

- ritmika u Kolarićevim skladbama izvire iz narodne, što znači da joj je ishodište u tekstovnom predlošku ;
  to se isto može reći i za
- melodiku: ona se niže u postupnom slijedu, a vrhunac/vrhunci su (također) logični, premda za izvođače vrlo zahtjevni s obzirom na skladateljevo inzistiranje na visokim tonovima;
- harmonijski govor Kolarićev je "čist kao suza". Nema u njemu nelogičnosti; on se temelji na provjerenim klasičnim načelima. Izvorišta su mu - s obzirom na tonalitetstvo - mol, dur i naročito stari načini. Na njima Kolarić izgrađuje harmonijski govor svojih skladbi, bez obzira jesu li one duhovnog ili svjetovnog karaktera. Teži li, pak, u nekoj skladbi na trećem izvorištu, ona (bar za referenta) djeluje svježije i neposrednije.
  Kao primjer za isticanje mogu poslužiti dva takva ostvarenja: prividno skromna ali vrlo znakovita Romarska (za mješ. zbor) i možda najrafiniranija te po tome najosebujnija *Sljepačka*, prema Kolariću za 4-gl. muški zbor a s obzirom na tekstovno izdvajanje 1. lica ("Darujte mi, prijatelji...") u stvari za tenor solo i 3-gl. muški zbor.[4] Ta skladba, promatrana bukvalno, ostala je nedovršena, a zapravo završava u gotovo nepostojećoj zvučnosti ("al niente").

[4] U toj verziji - s dozvolom skladateljeve kćeri gđe A. Kolarić-Pedišić - objavljena je 1995. godine u ediciji Mirko Kolarić (1910. - 1945.) Izabrane skladbe, ostvarenoj na način tzv. studijskog izdanja.

- Forma/lna struktura Kolarićevih skladbi je u osnovi više mikro nego makro-trajanja, bez obzira što se u opusu mogu naći i duže skladbe te jedna misa kao i proširenija/razrađenija verzija *Dudaša* (iz muškoga) za mješoviti zbor.[5] Kolarić je skladatelj formalno konciznih i preglednih djela, u kojima se logično nižu odsjeci drukčije ali u osnovi stilski homogene glazbene građe.
  Najvažnija značajka Kolarićeva skladateljstva (zapravo tehničke naravi) je autorovo vrlo znalačko ovladavanje
- kontrapunkt/skom tehnikom i izvanrednom primjenom iste. Iz nje izviruća polifonizacija je uvjetovanost bez koje Kolarić u svom stvaralaštvu nije mogao biti. Ali je njezina izniklosti iz skladateljeva vertikalnog a ne horizontalnog glazbenog mišljenja. To, međutim, nipošto ne smanjuje dojam koji autor poručuje takvim svojim djelima. A njih je nemali broj: gotovo polovica cjelokupnog zborskog opusa.

2.2. Taj zborski opus, ponovno ističemo, pisan je na osnovi protagonistova izvanrednoga poznavanja dobro zvučeće fakture zborskoga sloga, po čemu portretira autora kao zaista markantnu (skladateljsku) osobnost u hrvatskoj glazbenoj kulturi. On je vrlo zahtjevan, i mali je broj Kolarićevih skladbi koje su ostvarene u ("lakšem") manje zahtjevnom stilu. Rezultat toga je da je taj (zborski) opus u vrijeme nastajanja - tj. između dva (svjetska) rata - jedinstven u domaćoj literaturi. Po tome Kolarić kao majstor višeglasne zborske zvukovnosti stoji visoko (a možda čak i osamljeno) među suvremenicima.

3.0. Ako se nakon možebitne rekonstrukcije nedovršene Kolarićeve opere *Krapinski sudec* - na koju se, prema vlastitim riječima, sprema dirigent Antun Petrušić - bude dokazao Kolarićev smisao (i) za glazbenu scenu bio bi to zaista dostojan apogejski doseg njegova skladateljstva, za koje se nije neumjesno zapitati: Kakvo bi ono - da je Kolarić poživio - izgledalo u vrijeme autorova ljudskoga sazrijevanja, recimo do njegove 60. godine?

[5] Vidi bilj. br. 3 u ovom tekstu.

Bez obzira na odgovor, jedno je jasno: Prerano istrgnut iz životne i stvaralačke svakodnevnice, Kolarić je najvećim dijelom onoga što je stvorio kao skladatelj neosporno vrijedan pozornosti nas kao i onih koji će doći nakon nas. Drugim riječima: on zavređuje trajanje u aktivnoj glazbenoj praksi kao autor bez čijega bi opusa hrvatska glazbena kultura bila vidno osiromašena.

A bilo bi zaista vrijeme da Sudbina - nakon prividne blagonaklonosti prema Kolariću - čovjeku za preživljavanje bleiburškoga pakla, a potom maćuhinskoga likvidiranja na začetku (naše) nove društveno-političke stvarnosti u rodnom mu kraju svibanjskih dana 1945. godine - bude (konačno) naklonjena prema Kolariću - glazbeniku/skladatelju. Prema takvom Kolariću zbog njegova osvjedočena služenja Domovini i Glazbi za boljitak zemlje Hrvatske.

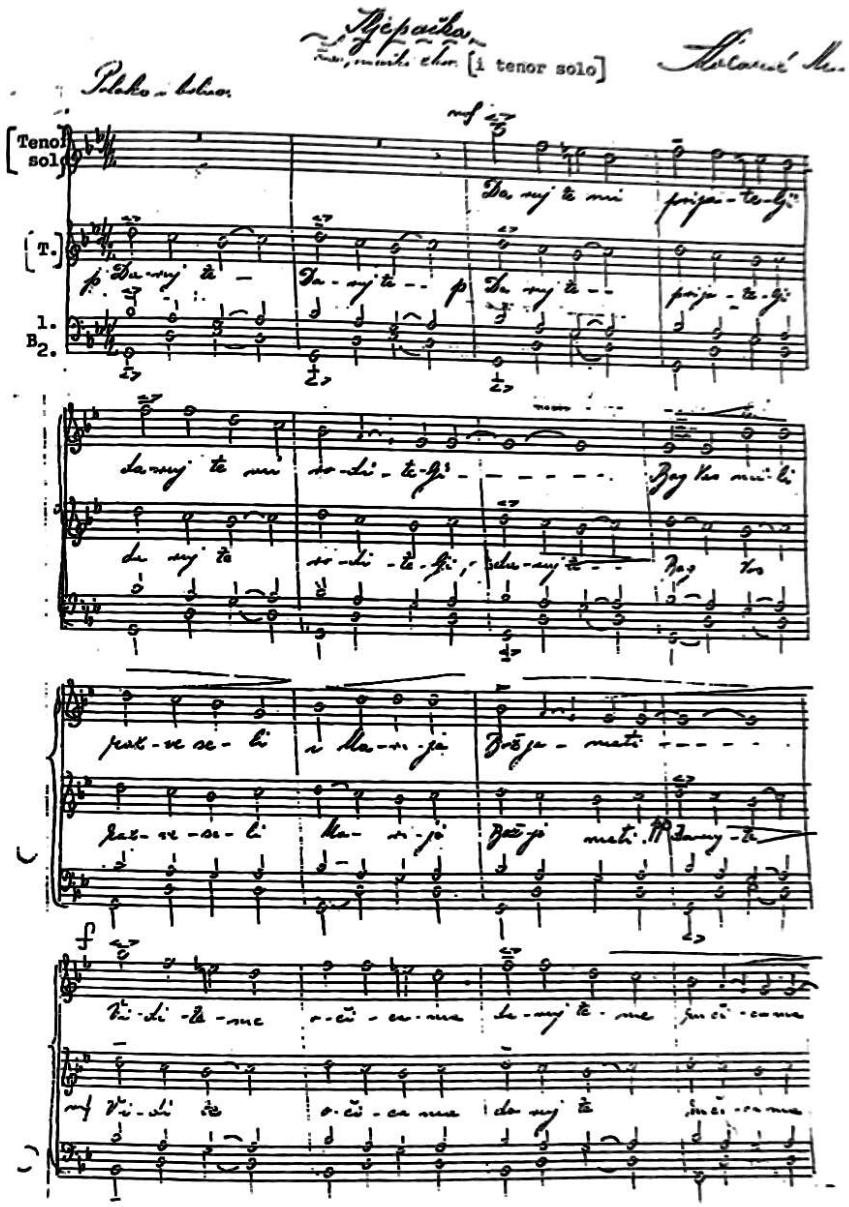

Početak SLJEPAČKE - kopija izvornika

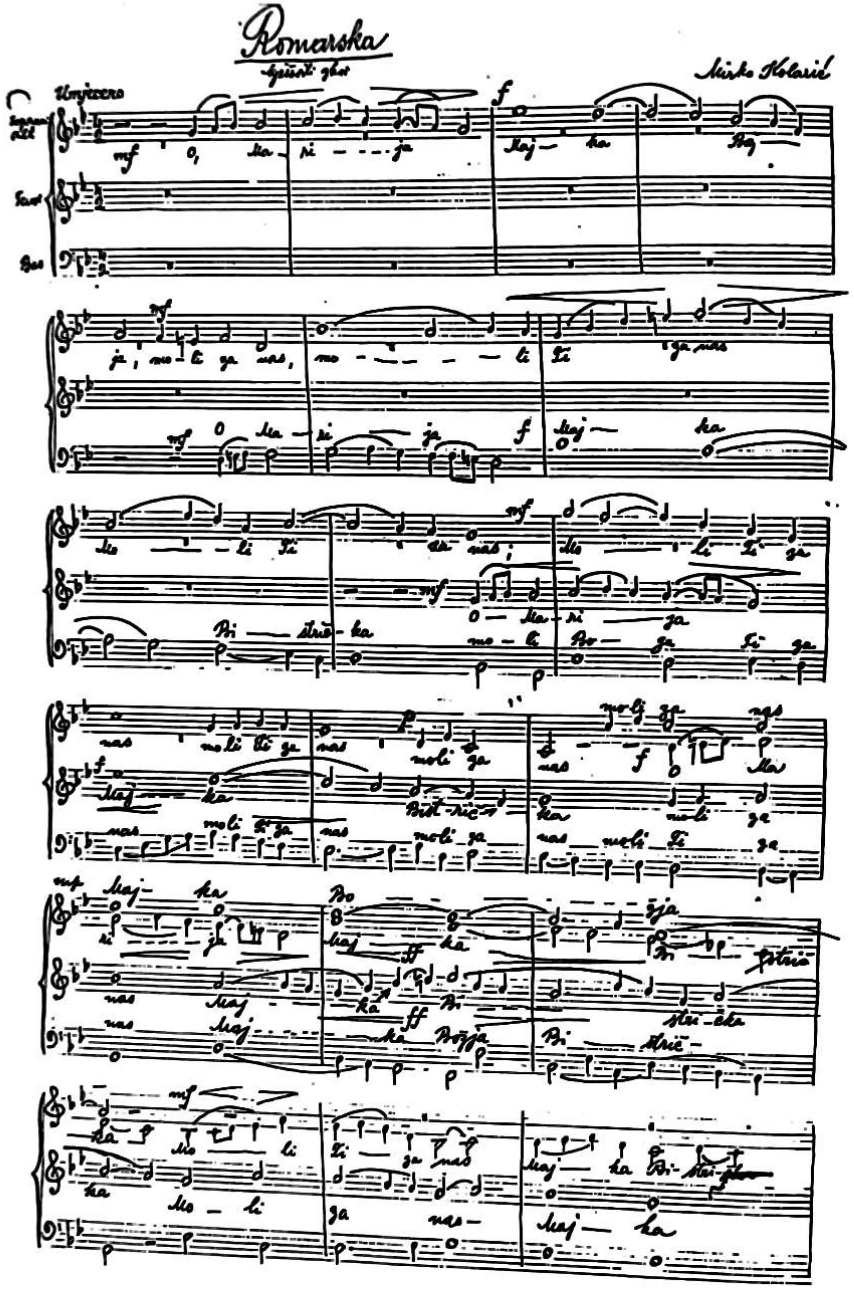

Početak ROMARSKE - kopija izvornika

VI. GLAZBA ZA DJECU SKLADATELJA MIRKA KOLARIĆA

Prof. Antun Čelar - Zagreb

U relativno malenom skladateljevu cjelokupnom opusu, nastalom skoro isključivo na području glazbe za pjevanje, ipak se našlo i mjesta za skoro desetak (točnije kazano ima ih osam) skladbi za djecu.

Koliko je sada poznato u okviru tiskane glazbene ostavštine raspolažemo sa tri izvorne skladbe načinjene za jednoglasno pjevanje (objavljenu glasovirsku pratnju ima samo *Cico mico*), sve ostale skladbe su u stvari vrlo jednostavne troglasne harmonizacije ili obrade pučkih napjeva. S obzirom na vrijeme njihova objavljivanja (pred rat i u doba II. svjetskog rata) najvjerojatnije su i nastale na poticaj urednika Sklada te Proljeća i *Jaglaca*[1] i s namjerom da ta i druga novoobjavljena djela različitih skladatelja barem malo utaže vječnu žed učitelja glazbe i zborovođa za laganim skladbama namijenjenih mladeži.

Ta izrazita jednostavnost, bila je općenito i jedna od svjesnih značajki njegova glazbenog stvaralaštva. Skladateljeva sestra, gda Terezija Veber, rod. Kolarić, znala mi je - pripovijedajući o svome bratu - kazati, da joj je uvijek govorio kako pri odabiru glazbe za dječje pjevanje u zboru ne valja pretjerivati težinom djela. Smatrao je da je posve zadovoljavajuće ako djeca osnovne škole čisto pjevaju dvoglasne skladbe. To se onda naravno odnosilo i na troglasje.[2]

Budila majka (Ivana) harmonizirana je troglasno na već tradicionalno prilično rasprostranjen način tzv. tercno postavljenog dura. To možda i začuđuje od glazbenika kojem su modusi bili vrlo bliski. U toj harmonizaciji jedino treća dionica (dječji alt) nastoji na jedan neupadljiv način unijeti izvjesnu živost u harmonijsku strukturu.

[1] Rudolf Matz i Slavko Modrijan

[2] S gospodom Veber, nastavnicom glazbe u tadašnjoj vježbaonici učiteljske škole, često sam razgovarao tijekom svoga službovanja u Čakovcu (1958. - 1962.). Iz razgovora s njom potječe i podatak da je Mirko Kolarić stradao bježeći (možda i posve bespotrebno) od kuće prilikom dolaska partizana u Čakovec (A. Č.)

Četiri dječja zbora su također jednostavne obrade pučkih napjeva. Svi potječu iz Međimurja. Napjev, *Dil, dil, duda* je harmoniziran s tek povremenom primjenom troglasja i može izvrsno poslužiti učitelju glazbe prilikom prvog pokušaja troglasnog pjevanja s nekim dječjim sastavom.

U ostalim obradama, unatoč jednostavnosti, dionice imaju izvjesnu samostalnost u odnosu na obrađeni napjev. Ulomci napjeva ponekad prelaze iz jedne dionice u drugu *(Kukuvača)*. Povremenim se stankama u melodijskom tijeku dionica ostvaruje raznolikost zborskog zvuka *(Kukuvača, Lepi bregi*[3]*)*, a u harmonijsku strukturu djela skladatelj je mjestimično znao na jedan šarmantan način uplesti i poneki disonantni sudar dionica. Međutim, njegova realizacija vjerojatno ni tada, a danas još manje, ne predstavlja djeci neke posebne izvedbene teškoće.

U okviru niza od spomenute četiri obrade *Kolo* je na prvi pogled najduže i najzahtjevnije. Ali već tren kasnije, nešto pozornijim čitanjem nota, možemo ustanoviti da se radi o ispisanim repeticijama sa jednom posebnošću, da je harmonizacija svake druge kitice mutacijom prebačena iz mola u srodan jednakopredznačeni dur i obratno. Time se dobiva izvjestan "prizvuk" A-B-A-B-A oblika s Codettom. Melodija napjeva stalno je u srednjoj dionici.

Vratimo se sada izvornim jednoglasnim skladbama za djecu. S akordičkom glasovirskom pratnjom objavljena je jedino skladba *Cico, mico*. Tekst je u jednini što je pogodno za pjevanje samo jednog djeteta, zato je vrlo umjestan priloženi prijedlog dr. Lovre Županovića da se izvjesnim nadopunama teksta dobije i mogućnost zbornog pjevanja te trodijelne strofno komponirane dječje popijevke.

Ostale dvije melodije nemaju pratnju, ali po mom mišljenju jedino *Vu našem vrteku* ima izvjestan glazbeni smisao kao samostalna melodija. Njoj nasuprot, *Hajdemo, dječice* takve je strukture da se može pretpostaviti da je autor namjeravao kasnije nadopisati pratnju

3 Obrada napjeva Lepi bregi, ali za muški zbor, objavljena je bila dvije godine ranije. U verziji za dječji zbor poboljšane su neke pojedinosti u kretanju dionica (takt 5).

ili ona zbog nekih razloga nije objavljena, već samo vokalna dionica. Takvih je slučajeva bilo i u svezi s djelima nekih drugih skladatelja (zato se netko od glazbenika može odlučiti načiniti odgovarajući pratnju).

Od ostalih Kolarićevih zborskih harmonizacija narodnih napjeva i njegovih izvornih skladbi, vrijedno je upozoriti na koledarsku skladbu *Dober vam večer*, koju dječji zbor (ukoliko ima dobre altove) može izvesti transponirano u F-duru, a mješoviti troglasni zbor (S-A-Bar) može skladbu izvesti transponirano u C-duru.

VII. MOGUĆA PROLEGOMENA O NEDOVRŠENOJ OPERI "KRAPINSKI SUDEC" MIRKA KOLARIĆA

Izvr. prof. Antun Petrušić - Zagreb

Dnevni list HRVATSKI NAROD u utorak 5. prosinca 1944. godine pod naslovom "Nova domaća komična opera" donosi slijedeću vijest: "Nedavno je u izdanju Hrvatskog izdavačkog zavoda izašlo u okviru 'Vedre knjižice' zanimljivo djelo našeg pjesnika prof. Tomislava Prpića 'Krapinski sudec' u kojem je u stihovima obradio poznatu legendu o krapinskom sucu. Djelo je pisano u arhaičnom kajkavskom narječju i ima puno komičnih situacija i dramskih zbivanja. Za ovo se djelo mnogo zanimao naš skladatelj prof. Mirko Kolarić. Prpić je, kako saznajemo, izradio ujedno i libreto za komičnu operu, koju je Mirko Kolarić započeo skladati i skoro će je dovršiti. Za ovu novu hrvatsku operu, a ujedno i operni prvijenac Mirka Kolarića vlada u glazbenim krugovima veliko zanimanje. Mirko Kolarić poznat je do sada kao skladatelj brojnih zborskih skladbi, koje su do sada izvedene s uspjehom na brojnim koncertima naših pjevačkih društava."

Ali sudbina Kolarićeva životnog puta odredila je drukčije: krajem svibnja 1945. godine na tragičan i bolan način gubi mu se svaki trag, o čemu postoje dva svjedočanstva. Poslužit ću se ovdje još jednim navodom, i to iz izlaganja prof. Miroslava Vuka na znanstvenom simpoziju "Jezični i umjetnički izraz na kajkavskom tlu" održanom 13. rujna 1990. u Krapini. Profesor Vuk izmedu ostalog kaže i ovo: "Među prešućene i potpuno bojkotirane hrvatske skladatelje u proteklih 45 godina svakako valja ubrojiti i Mirka Kolarića. Svjetska povijest glazbe od svojega postanka do danas vjerojatno nikad i nigdje nije zabilježila toliko drsko i primitivno negiranje napora poštenog i stručnog stvaralačkog rada nekog glazbenika kakvo je zadesilo Mirka Kolarića i to baš u Zagrebu, u kojemu je stekao visoku glazbenu naobrazbu i s uspjehom djelovao punih 15 godina. Kao domobranski glazbenik, a to je ujedno bio sav ljudski i politički "grijeh" toga čovjeka, Kolarić je zajedno s desetinama drugih hrvatskih intelektu-

alaca i stvaralaca poslan u arhiv prisilne amnezije svojih suvremenika, a dakako i potonjih naraštaja, kojima imenom nije mogao ni govoriti ni svjedočiti, jer ga se nije čak ni spominjalo, a kamoli izvodilo."

Polazeći od iznesenih činjenica naša je sveta dužnost da sadašnjim i budućim naraštajima otkrijemo ličnost i stvaralaštvo Mirka Kolarića kroz potpunu ljudsku, moralnu i političku, a posebno umjetničku rehabilitaciju njegove osobe. Njegov ukupni glazbeni opus, dovršeni i nedovršeni u okviru 35 godina života zaslužuje da se ove godine nađe u društvu velikana hrvatske glazbe nacionalnog smjera čije se obljetnice rođenja ili smrti također obilježavaju, a to su JAKOV GOTOVAC i IVO TIJARDOVIĆ - 100. obljetnice rođenja, te ANTUN DOBRONIĆ - 40. obljetnica smrti.

Bez sumnje najambiciozniji pothvat u tadašnjem Kolarićevu skladateljskom opusu bila je opera *Krapinski sudec*. Za tako opsežan i dugotrajan posao vjerojatno je imao nekoliko poticaja: prvo, vrlo privlačan književno-pjesnički predložak, koji je nešto kasnije u operu oblikovao i Miroslav Magdalenić; drugo, studirajući i baveći se aktivno pjevanjem, dirigiranjem i komponiranjem, osjetio je zavodljiv zov glazbene scene i treće, književni predložak i njegov glazbeni izričaj išli su ruku pod ruku, oboje su iskonska čeda kajkavskog podneblja i međimursko-zagorskog ozračja.

Proučavanjem i raščlambom sačuvanih zapisa postaje očitom činjenica da je riječ o nepopravljivoj opipljivoj materijalnoj šteti nastaloj iz nemogućnosti da to djelo bude dovršeno u izvornoj autorovoj zamisli, jer odgovorno tvrdim da bi hrvatska glazbena scena dobila tako vrijedno djelo, koje bi znatno obogatilo taj ne baš toliko brojčano i po kakvoći značajan, odsjek našeg umjetničkog stvaralaštva. Da bih potkrijepio ovu vrlo smjelu tvrdnju krećem redom.

I. O LIBRETU

Priča u stihovima *Krapinski sudec* Tomislava Prpića u svom izvornom obliku zapravo je kompilacija izvorne kajkavske narodne priče s uzgrednim motivima iz raznih Valjavčevih, Strohalovih i Belostenčevih zbirki s dječjom rugalicom o krapinskom sucu napisa-

nom po kazivanju dr. Josipa Badalića. Tako je izravno tema o krapinskom sucu primijenjena samo u drugom poglavlju, dok u ostalim dijelovima prevladavaju bajkoviti elementi o čudotvornim životinjama, psu, mački i golubu, te o junačkoj borbi banske vojske protiv Turaka i Jurekovom viteštvu, čime zaslužuje imenovanje za krapinskog suca. Da bi napisao libreto za operu, Prpić je morao stvoriti novo djelo gotovo u cijelosti, jer izvornik napisan u duhu narodnog pjesništva s primjesama bajke i basne nije niti u najmanjem opsegu pružao bilo kakvu dramaturšku osnovicu za operno djelo prema pisanim i nepisanim zakonima pozornice. Dva su bitna čimbenika, koja dokazuju da su izvornik i operni libreto dva samostalna djela: prvo, uvođenje lika Jalžice, realne i samožive energične seoske djevojke umjesto čudotvornih životinja, što omogućuje stvaranje osnovnog scenskog odnosa, tj. ljubavne priče između Jalžice i Jureka. Ako njima pridodamo lik Jalžinog oca, kuma Andraša, taj prvi sloj odvijanja operne radnje neodoljivo podsjeća na uzor iz Gotovčeve opere *Ero s onoga svijeta*, odnosno na likove Đule, Miće i gazda Marka. Drugi, usporedni sloj radnje vezan je uz Jurekova junačka djela u banskoj vojsci u čemu aktivno sudjeluje i Jalžica, te njegov izbor za krapinskog suca. Drugi se čimbenik odnosi na raspodjelu radnje po činovima. Postoje dvije verzije: ili je riječ o 4 čina, ili o tri čina s epilogom. Osobno sam bliži drugoj verziji s obzirom na činjenicu da glavna radnja završava s pobjedom banske vojske nad Turcima i proglašenjem Jureka za junaka, dok se sam izbor za krapinskog suca može smatrati dodatkom ili epilogom. Osim toga, potpuno je vidljivo da su skladatelj i libretist najuže surađivali sve dok je Kolarić radio. U libretu sve vrvi opaskama, umecima, izostavljanjem i premještanjem cijelih odlomaka, što u III. činu i epilogu manjka, te ujedno ostavlja dojam nedorađenosti samog libreta pogotovo u samim završnim prizorima. Posebno manjka jači tekst konačnog završetka s pravim velikim opernim finalom za čime čitavo djelo s apoteozom Jurekova trijumfa naprosto vapi. Pretpostavlja se da bi daljnja uska suradnja dvojice autora i te očite nedostatke otklonila. Stoga, ako bi se krenulo u pokušaj dokomponiranja ove opere, neophodno je potrebno izvršiti temeljitu dramaturšku obradbu libreta III. čina i epiloga.

II. O SAČUVANIM DIJELOVIMA OPERE

U skladateljevom rukopisu najsačuvaniji su i najcjelovitiji prvi i drugi čin opere, iako u njima ima dijelova gdje nisu do kraja ispisane bilo pjevačke dionice, bilo glasovirska pratnja. Prvi čin, koji je najcjelovitiji, sastoji se od 6 prizora: dvopjev Jalžice i Jureka, prizor Jane, Jalžice i Jureka, zatim prizor i monolog pandura Vida, prizor Jane i Jureka, dolazak Andraša i pisara te završni prizor s mješovitim i dječjim zborom. Drugi čin sastoji se od slijedećih osam prizora: I. - Zbor djevojaka i momaka; II. - dvopjev Jureka i gazde Martina; III. - Jurekova pjesma zemlji; IV - dvopjev Jalžice i Jureka; V. - dvopjev gazde Andraša i Martina; VI. - Kvartet (Jalžica, Jurek, Andraš, Martin); VII. - prijašnje, te bubnjar i narod (zbor) i VIII. - završni prizor drugog čina. Iz trećeg čina i epiloga ostalo nam je vrlo malo autorovih skica, od kojih je u cjelini jedino koračnica banove vojske iz I. prizora trećeg čina. Zatim je tu dio IV. prizora, u kojem ban i vojnici odaju počast svojim palim bojovnicima. Iz epiloga su djelomično sačuvane skice I., II. i III. prizora.

III. O GLAZBI, DRAMATURGIJI I LIKOVIMA U OPERI

Kad je riječ o nedovršenom djelu, vrlo je teško, čak i pomalo neozbiljno, davati neke konačne sudove. No u slučaju Kolarićeve opere usudujem se tvrditi da se radi o poslu, kojemu je skladatelj prionuo s jasnom i dugoročnom koncepcijom kako u pogledu odnosa prema libretu, dramaturgiji i karakterizaciji likova, tako i prema glazbenom izričaju. Mnogi iskusniji autori s tog područja mogli bi mu pozavidjeti na logičnom vođenju radnje, razgovjetnom nizanju prizora, postizanju očitog scenskog efekta u smislu gradacije samog zbivanja tijekom pojedinog čina, a pogotovo na jasnom profiliranju i karakterizaciji likova. S jedne strane, tu su mladi zaljubljeni par Jalžica i Jurek, ona kćerka bogatog i škrtog gazde Andraša, a on sin siromašne udovice Jane, kojoj na ime duga pokojnog muža, Andraš otima sudskim nalogom čitavo imanje osim svinjca, kolnice i kokošinjca. Da bi nekako s majkom preživio, Jurek odlazi raditi kod gazde Martina za sitne novce, a da bi konačno dobio Jalžicu odlazi u banovu vojsku i rat protiv Turaka, proslavlja se i stječe čast i titulu krapinskog suca. Lirskom paru Jalžice i Jureka s druge strane suprotstavljaju se karakterni likovi gazda Andraša i Martina. Galeriju likova upotpunjavaju manje i epizodne, ali ne i nevažne uloge majke Jane, pandura Vida, bana, sudskog pisara i drugih vrlo vješto ukomponiranih u cjelinu dijelom ostvarenu sačuvanim skicama, a djelomično u vrlo dobro zamišljenom a neostvarenom dijelu opere. Kolarićeva glazba dosljedno slijedi međimurski narodni melos, koji je bio i ostao temelj njegova glazbenog izričaja. Na najboljim tradicijama Josipa Štolcera Slavenskog, dr. Vinka Žganca i Miroslava Magdalenića, Kolarić daje izvornom međimurskom tako karakterističnom, slojevitom i nostalgičnosentimentalnom glazbenom izrazu snažnu crtu vlastitosti i osebujnosti, što se naročito osjeća u apartnoj i često neočekivanoj harmonizaciji te u vođenju pjevačkih dionica. Neosporno je primjetno da je vrlo dobro poznavao pjevanje i mogućnosti pjevača, što se vidi već i u njegovim solo-popijevkama, ali ovdje to dolazi do još većeg izražaja. Na primjer, uloga Jureka vrlo je zahtjevna i pred svakog tenora postavlja se odgovoran i težak zadatak, ali to rezultira prekrasnom arijom u drugom činu, koja se zasigurno može smatrati antologijskim stranicama u Kolarićevu opusu. Narodni melos Kolarić umjetnički oblikuje te nikada nemamo osjećaj izravnog citiranja pa čak ni onda, kad je riječ o poznatim međimurskim narodnim pjesmama kao što su *Šipek, šipek rožica* ili *Nikaj na svetu lepšega ni.* Kao primjer Kolarićeve duhovitosti spominjem scenu Jane i Vida iz I. čina, kad se Janin strah i nevješto izmicanje pred sudskom odlukom ocrtava podsjećanjem na motiv Dome iz I. čina Gotovčeva Era. Ako je u bilo kojem trenutku Kolarić pred sobom imao takve uzore, to mu svakako služi na čast.

Ono što skladatelj nije stigao niti skicirati, odnosi se na instrumentaciju, tako da nije poznato da li je uopće namjeravao skladati neku vrstu predigre. Naime, manjka bilo kakav uvod u prvi čin kao i svi neposredni završeci činova. Vidljivo je, da je skladatelj to ostavio za kasnije.

Zaključak ovog izlaganja vodi u dva smjera: prvi ukazuje na to, da ova opera i u od skladatelja sačuvanom obliku zaslužuje prezen-

taciju široj javnosti, a drugi smjer vodi do potrebe da se nedovršeni dijelovi opere dokomponiraju prema postojećim autorovim zapisima, uz vlastite dodatke štujući u potpunosti skladateljeve smjernice i stilske odrednice. Duboko vjerujem da bi takav napor bio izvanredno značajan i trajan doprinos obogaćenju hrvatske glazbene scene.

VIII. MIRKO KOLARIĆ KAO DIRIGENT ĆIRILO-METODOVOG KORA S POSEBNIM OSVRTOM NA PRAIZVEDBU ODAKOVE II. STAROSLAVENSKE MISE (a cappella) 1938. GODINE

Dr. Goran Ivanišević - Zagreb

Životopis Mirka Kolarića (1910. - 1945.) i njegovo skladateljsko djelo lijep su primjer kako kratak životni vijek može nadarenim pojedincima biti dovoljan da ostave neizbrisiv trag, u ovom slučaju, u hrvatskoj glazbi. Dugogodišnju šutnju o Mirku Kolariću konačno je prekinuo Miroslav Vuk iz Zagreba, koji je 1990. godine prikazao osnovne podatke o njegovu životu i glazbenom djelu.(1) Autor je 1986. godine, govoreći i pišući o liturgijskome pjevanju u grkokatoličkoj crkvi sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu, spomenuo da je Mirko Kolarić bio dirigent Društvenoga zbora Ćirilo-Metodova kora.(2)

Kolarićeva znatiželja, glazbena svestranost i studij na državnoj Muzičkoj akademiji u Zagrebu zarana su ga doveli u dodir sa Ćirilo-Metodovim korom. Kor je osnovan 9. kolovoza 1931. u Zagrebu kao građanski mješoviti zbor. Utemeljitelj, duhovni voda i prvi predsjednik Kora bio je Vjekoslav Višošević (1898. - 1978.), a prvi zborovođa Dionizije Sabadoš (1908. - 1993.). U prosincu iste godine Zbor mijenja ime u Ćirilo-Metodov kor sa zadatkom njegovanja i promicanja staroslavenske crkvene pjesme u duhu ćirilometodske ideje.(3) Zborovođom postaje Boris Viktorovič Komarevski (1893. - 1945.). Godine 1937. Kor mijenja ime u *Crkveno glazbeno društvo Ćirilo-Metodov kor u Zagrebu* i proširuje repertoar na crkvenu glazbu zapadnoga obreda. Sređujući pismohranu Kora, koja se sačuvala u Grkokatoličkom sjemeništu u Zagrebu gdje je Kor djelovao, autor je pronašao 1994. godine osobni karton Mirka Kolarića.(4) Karton s brojem 344/32 sadrži njegove osnovne podatke. Kolarić je bio član Društvenoga zbora Kora u basovskoj dionici. U Kor se, kao društvo, upisao 10. listopada 1932. i započeo polaziti njegovu zbornu školu. Bila je to poznata zagrebačka zborna škola Ćirilo-Metodova kora. U njoj su

polaznici učili crkvenoslavenski jezik, istočni bizantsko-slavenski obred, pučko pjevanje (prostopjenije), umjetničko pjevanje, povijest istočnih crkvi, sociologiju i dr. Školu je vodio profesor Komarevski, dirigent i umjetnički voditelj Kora. Među predavačima bili su: vladika križevački dr. Dionizije Njaradi (1874. - 1940.) liturgike[5], rektor Grkokatoličkoga sjemeništa u Zagrebu dr. Ivan Đuro Višošević (1887. - 1969.), o životu sv. Ćirila i Metoda[6], dr. Božidar Širola (1889. - 1956.) o pučkome liturgijskom pjevanju[7] prof. Komarevski o školi zbornoga pjevanja, anatomiji i fiziologiji zvukovnoga aparata[8], dr. Vasilije Homadovski o crkvenoslavenskome jeziku i pismu[9], i Vjekoslav Višošević. Školu je Mirko Kolarić uspješno završio i ispit položio 4. prosinca 1932. Time je stekao formalnu kvalifikaciju za izvršujućega člana (pjevača) Kora. Svečano primanje 21 novog člana pjevača Kora obavljeno je 3. ožujka 1933. u sedam sati navečer u društvenim prostorijama Kora. Nove je članove pjevače oslovio starješina i domaćin Kora Vjekoslav Višošević, dijeleći im društvene značke i iskaznice. Za to vrijeme Kor je pjevao *Mnogaja ljeta* i društvenu himnu. Sutradan ujutro novi su članovi pjevači pjevali na Liturgiji zahvalnici u matičnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu koju je služio njezin župnik dr. Višošević, član utemeljitelj Kora i njegova Upravnoga odbora.[10] Time je započeo uspješni glazbeni put Mirka Kolarića u Koru. Iz osobnoga kartona saznaje se da je Kolarić uz hrvatski govorio i madarski jezik, kao i da je bio zdrav što je, svojim potpisom 19. II. 1938., potvrdio liječnik Kora prof. dr. Vladimir Ćepulić (1891. - 1964.). U Zagrebu je stanovao u Demetrovoj ulici broj 14 na II. katu.

Pjevajući basovsku dionicu na mnogobrojnim nastupima Kora, Kolarić je razmišljao o utjecaju crkvene akustike na *a cappella* pjevanje. O tome je napisao kratki članak 1934. godine u *Ćirilometodskome vjesniku*[11]. Uočio je dobru akustičnost romaničkih crkvi, dok zaobljenost crkvenoga svoda daje plemenitost timbru zvuka. Istaknuo je važnost smještaja pjevača u crkvi, često najbolje ispred glavnoga oltara, dok je to na koru zbog njegove građe i smještaja orgulja neprikladno. Kor bi morao biti prostran, s dobrim provjetravanjem i primjerenom akustikom. "Ako kor ovo troje posjeduje, lako je na njemu pjevati, pa s tim u vezi u kući Božjoj dostojno utjecati neposredno na dušu vjernika."

Uz pjevanje, Kolarić je u Koru obavljao i odgovorne društvene dužnosti: od 1933. godine bio je član Upravnog odbora; na 3. redovitoj glavnoj godišnjoj skupštini, 4. srpnja 1934., izabran je za člana šesteročlanoga Upravnoga odbora, zapisničara Artističkoga odbora i člana tročlane Uprave Kora; naredne, 1935. godine, izabran je za vršitelja dužnosti tajnika Društva; u pjevačkoj sezoni 1935./1936. bio je član Prijamnoga odbora; dne 12. prosinca 1936. Kolarić je izabran za drugoga potpredsjednika Kora i člana ispitnoga povjerenstva.

Osim pjevanja, Kolarića je zanimalo i dirigiranje. Uspješno je završio, zajedno sa Zlatom Barić, dirigentski tečaj Kora koji je vodio profesor Komarevski i postavljen je za korepetitora Kora. Prvi je put samostalno dirigirao Korom u matičnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda u nedjelju, 28. siječnja 1934., kada je Kor pjevao malu Liturgiju s djelima P. I. Čajkovskoga (1840. - 1893.), A. A. Arhangelskoga (1846. - 1924.) i D. S. Bortnjanskoga (1751. - 1825.). U nedjelju, 16. lipnja 1935., Kor je pjevao u župnoj crkvi sv. Mirka u Šestinama. Nakon liturgijskoga nastupa, za vrijeme zakuske, muški šesnaesteročlani sastav Kora pjevao je nekoliko narodnih zagorskih i međimurskih pjesama pod "vještom rukom g. Mirka Kolarića".[12] Dne 1. prosinca iste godine Kolarić je postavljen zborovođom Dječačkoga zbora Grkokatoličkoga sjemeništa. Ovdje treba spomenuti da je svojevremeno, prije I. svjetskoga rata, u spomenutom Sjemeništu djelovao kao učitelj pjevanja Janko Slogar (1871. - 1946.). Od Slogara je mladi Mirko dobio prvu glazbenu poduku i pod njegovim je nadzorom nedjeljom svirao na orguljama na poldanjoj misi u Čakovcu. Godine 1935., na Euharistijskom kongresu u Čakovcu, muški pjevački zbor "Branimir" pod ravnanjem prof. Komarevskoga izveo je misu koju je za tu prigodu posebno skladao M. Kolarić.[13]

Godine 1936. svečano je proslavljena peta obljetnica djelovanja Kora. U subotu, 4. srpnja, održano je *Svečano društveno posijelo* u Hrvatskome glazbenom zavodu. Kolarić je ravnao Katedralnim zborom koji je izveo *Priidite vospojim ljudije* od Bortnjanskoga.[13] "Za pjevačke vrline" dobio je srebrnu medalju sv. Ćirila i Metoda i spomen medalju.[14] Iste godine diplomirao je na Državnoj muzičkoj akademiji u Zagrebu, na čemu mu je čestitalo Uredništvo *Ćirilometodskoga vjesnika*.[15] Odlukom Upravnoga odbora Kora[16] izvršu-

juće članstvo je podijeljeno u Katedralni kor s 22 člana kojim je ravnao prof. Komarevski i na Društveni zbor koji su činili ostali izvršujući članovi pjevači, kandidati i pripravnici koji nisu članovi prvoga sastava. Njima je ravnao prof. M. Kolarić. Oba sastava čine Ćirilo-Metodov kor. Kor sklapa ugovore s profesorima Komarevskim, Kolarićem i Zlatom Barić za rad u Zbornoj školi i u zborovima.

Dogadajima bogata 1936. godina okrunjena je vjenčanjem Mirka Kolarića s Olgom Milaković iz Zagreba. Vjenčanje je održano u crkvi sv. Katarine na Gornjem gradu. Pjevao je Ćirilo-Metodov kor. Kumovi su bili Josip Paspa, industrijalac iz Zagreba i Vjekoslav Višošević, ravnatelj ćirilometodskoga Nakladnog zavoda u Zagrebu. *Ćirilometodski vjesnik* je objavio sretnu vijest i čestitao mladencima, iskazujući time štovanje i ljubav prema zaslužnome Mirku Kolariću.(17)

U svibnju 1937. godine Kor je poduzeo vrlo zapaženu glazbenu turneju po Italiji, Francuskoj i Švicarskoj koju je pomno pratio tamošnji tisak. Dne 16. svibnja 1937. talijanska *La Tribuna* piše o uspjehu Kolarićeve skladbe *Gospodnja zemlja*, i tumači to autorovom pripadnošću ćirilometodskoj školi. Dne 26. svibnja Charles Pichon u francuskom "L'Echo de Paris" piše "Nikada nećemo moći zaboraviti ... svježu i snažnu melodiju, sasvim blizu liturgijskoj frazi Gospodnja zemlja od M. Kolarića." Dne 4. lipnja francuski "L'Art Musical" predstavlja M. Kolarića kao dirigenta Dječačkoga zbora Grkokatoličkoga sjemeništa u Zagrebu. Pohvaljuje njegovo dirigiranje muškim zborom Kora koji je izveo četiri hrvatske narodne skladbe, među kojima i Kolarićevu obradu međimurske popjevke *Vu mleki se hmivam*, "koja pokazuje mnogo talenta". Izvedba je bila tako uspjela da je Zbor otpjevao i nekoliko dodataka. U "Hrvatskoj Straži" od 8. lipnja 1937. dr. Josip Andrić piše o Kolarićevu dirigiranju u Parizu izvedbom hrvatskih narodnih pjesama, kao i uspjehu Kolarićeve obrade spomenute popijevke.(18)

U ponedjeljak, 16. svibnja 1938., održan je u zagrebačkoj Prvostolnici veliki duhovni koncert posvećen 50. obljetnici života Krste Odaka (1888. - 1965.). Na programu je bio zbor iz bogata Odakova glazbenog djela. Čedomil Dugan (1915. - 1989.) izveo je na orguljama *Preludij i fugu*. Bariton Dragutin Šoštarko (1907.-), član Kora, izveo je zatim 130. i 150. psalam uz Duganovu pratnju na orguljama.

Društveni je zbor Kora, pod ravnanjem Mirka Kolarića, praizveo Odakovu *STAROSLAVENSKU (GLAGOLJAŠKU) MISU BROJ 2 ZA MJEŠOVITI ZBOR OP. 34*. Djelo je napisano po narudžbi Ćirilo-Metodova kora koji je time i praktično proširio repertoar na crkvenu glazbu rimskoga obreda. U prvome dijelu *Mise* izvedeni su *Gospodi pomiluj, Slava i Vjeruju*. Dugan je potom izveo na orguljama *Passacagliu*. U drugome dijelu *Staroslavenske mise* izvedeni su *Svet, Blagoslovlen i Aganče*. Koncert je izravno prenosila Zagrebačka radiostanica. O Koncertu je kratko pisano u časopisu Sveta Cecilija(19). Istaknuto je majstorstvo Duganovih orguljaških izvedbi, a 130. i 150. psalam "dostojno" je izveo D. Šoštarko. Slijedi: "Misa je odlično djelo, a zbor ju je lijepo izveo.", dok se na kraju izražava želja "da bi bio taj duhovni koncert bolje posjećen". U *Ćirilometodskome vjesniku* dat je izvadak iz kritika Koncerta(20). Istaknuto je da je druga *Staroslavenska misa* više "staroslavenska" od prve i da se u njoj osjeća duh crkvene glazbe kraja u kojemu se Odak rodio, odrastao i primao prve utiske. Uočen je ruski, bizantski i zapadni utjecaj što ne umanjuje originalnost i modernu fakturu djela. Odakova *Misa* je s tehničke strane korak naprijed: harmonija se bujno rascvala, puna je divnih boja i djeluje neobično apartno; složene polifonijske tvorbe pokazuju ruku umjetnika školovana na najboljim uzorima, koje nisu sebi ciljem i daju pojedinim mjestima monumentalni karakter. Misni slog je osebujan, jedan zbor drži harmonije dok drugi karakteristično recitira. Najjači dojam ostavlja završni dio *Aganče Boži*, gdje Odakova harmonija postiže vrhunac. Dojmljiva je i prošnja *Podaj nam mir* kojoj pisac daje simbolično značenje u tadašnje vrijeme čežnje i vjere u konačno "izmirenje svega napaćenog čovječanstva". Glede izvedbe navodi se da je Kor pod ravnanjem M. Kolarića predano izvršio tešku zadaću koju mu je namijenio autor ne štedeći glasove. Kor je zvučao punije i kompaktnije, nego za vrijeme posljednjega koncerta u kazalištu, unatoč veličine Prvostolnice i njezine "nezahvalne akustike". Soprani se u visokim tonovima nisu ugodno dojmili i uočena je potreba izgladivanja nejednakosti izvedbe. M. Kolarić je u cjelosti muzikalno oblikovao partituru i shvatio njezin osebujni stil. Iznesena je pohvala Duganovim orguljaškim izvedbama. Na kraju je tvrdnja da je Koncert bio dobro posjećen.

Nakon spomenutog Koncerta dolazi ljeti 1938. godine, do razlaza nove uprave Ćirilo-Metodova kora s njegovim osnovateljem Vjekoslavom Višoševićem. Višošević je uređivao i izdavao *Ćirilometodski vjesnik* koji je bio glasilo Kora od početka izlaženja 1933. godine do 6.-8. trobroja 1938. godine. Otada se na stranicama spomenuta glasila više ne susreću vijesti o djelovanju Kora i teže je slijediti Kolarićevo djelovanje u Koru.

Na kraju spominjem da sam 30. svibnja 1994. u pismohrani Kora našao veliku partituru *Popis skladbi za koncert "Ćirilo-Metodovog" zbora u Hrvatskom glazbenom zavodu, na dan 12. svibnja 1945.* Partitura je veličine 25x35 cm. Uz korice sadrži naslovnu stranicu sa sadržajem koncerta i 49 stranica s deset skladbi. Na prvome je mjestu Gospodi usliši Mirka Kolarića, slijede skladbe: *Ti jesi moj Bog* Ivana Brkanovića (1906. - 1987.), *Jegda slavniji učenici* Odaka, *Žitejskoje more* i *Pomišljaju den strašnij* Arhangelskoga, nakon odmora, *Zastupnice usrednaja* i *Angel vopijaše* P. G. Česnokova (1877. - 1944.), *Bogorodice Djevo radujsja* S. V. Rahmanjinova (1873. - 1943.), *Dostojno jest* Čajkovskoga i *Veličit duše moja Gospoda* Česnokova. Partitura je završena 22. travnja 1945. kada je još postojala nada za održavanjem koncerta. Nada nažalost nije ispunjena.

Ćirilo-Metodov kor 1937. godine

Kraj rata donio je tragičnu sudbinu Mirku Kolariću, Borisu Komarevskome i duhovniku Kora o. Inokentiju Timku (1906. - 1945.). Članovi Ćirilo-Metodova kora su se i nadalje okupljali u matičnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda. Pjevali su uz novopridošle pjevače u mješovitom i muškom zboru ne dočekavši obnovu djelovanja slavnoga Ćirilo-Metodova kora! Osnutkom Muškoga zbora spomenute matične crkve, 1985. godine, nastupili su bolji dani za liturgijsko pjevanje. Godine 1992. obnovljen je rad Ćirilo-Metodova kora s novom nadom.

LITERATURA

(1) Vuk M., Mirko Kolarić. U povodu 80-godišnjice rođenja i 45-obljetnice tragične smrti, Sveta Cecilija, 1990; 60(3):52-56.

(2) Ivanišević G., Izvori za povijest crkvenog pjevanja u župnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu, Žumberački krijes, Kalendar 1987., 1986:89.

(3) Društvena pravila Zagreb: Ćirilo-Metodov Kor, 1932:1.

(4) Osobni karton Mirka Kolarića, Zagreb: Ćirilo-Metodov kor, 1938.

(5) Njaradi D., Služba Božja ili liturgija. Ćirilometodski vjesnik 1933; 1933; 1(1-2):3-4.

Njaradi D., Služba Božja ili liturgija. Ćirilometodski vjesnik 1933; 1(5-6):34-35.

Njaradi D., Služba Božja ili liturgija. Ćirilometodski vjesnik 1933; 1(10):62.

Njaradi D., Služba Božja ili liturgija. Ćirilometodski vjesnik 1933; 1(11-12):69-71.

Njaradi D., Služba Božja ili liturgija. Ćirilometodski vjesnik 1934; 2(1-2):11-12.

Njaradi D., Služba Božja ili liturgija. Ćirilometodski vjesnik 1934; 2(4):36-39.

Njaradi D., Služba Božja ili liturgija. Ćirilometodski vjesnik 1934; 2(9):89.

(6) Višošević I., Život slavenskih apostola sv. Ćirila i Metoda u slikama, Ćirilometodski vjesnik 1933; 1(1-2):6-8.

Višošević I., Život slavenskih apostola sv. Ćirila i Metoda u slikama, Ćirilometodski vjesnik 1933; 1(5-6):42-43.

(7) Širola B., Pučko liturgijsko pjevanje, Ćirilometodski vjesnik 1933; 1(1-2):5-6.

Širola B., Pučko liturgjsko pjevanje, Ćirilometodski vjesnik 1933; 1((3):14-15.

(8) Komarevski B., Glazba i zborno pjevanje, Ćirilometodski vjesnik 1933; 1(1-2):8-9.

Komarevski B., Škola zbornog pjevanja, Ćirilometodski vjesnik, 1933; 1(3):22-23.

Komarevski B., O pjevanju, Ćirilometodski vjesnik 1933; 1(7-9):51-53.

Komarevski B., Gradjenje i mehanizam organa za disanje, Ćirilometodski vjesnik 1934; 2(1-2):8-10.

Komarevski B., Anatomija i fiziologija zvukovnog aparata, Ćirilometodski vjesnik 1934; 2(3):26.

Komarevski B., Anatomija i fiziologija zvukovnog aparata, Ćirilometodski vjesnik 1934; 2(4):34-35.

Komarevski B., Anatomija i fiziologija rezonatora, Ćirilometodski vjesnik 1934; 2(6-8):69-71.

(9) Homadovski V., Crkveni slovenski jezik i pismo, Ćirilometodski vjesnik 1933; 1(7-9):53-54.

Homadovski V., Crkveno-slovenski jezik, Ćirilometodski vjesnik 1934; 32(3):24-25.

Homadovski V., Crkveno-slovenski jezik, Ćirilometodski vjesnik 1934; 2(5):46-48.

Homadovski V., Crkveno-slovenski jezik, Ćirilometodski vjesnik 1934; 2(6-8):65-68.

(10) Svečano primanje novih izvršujućih članova, Ćirilometodski vjesnik 1933; 1(1-2):11.

(11) Kolarić M., Akustika crkava i u koliko ona utječe na a cappella pjevanje, Ćirilometodski vjesnik 1934; 2(4):39.

(12) Ćirilo-Metodov kor u Šestinama, Ćirilometodski vjesnik 1935; 3(5):57.

(13) Pozivnica za svečano društveno posijelo.

(14) Odlikovanja članova o 5-godišnjici društva, Ćirilometodski vjesnik 1936; 4(6-8):104.

(15) Osobne vijesti, Ćirilometodski vjesnik 1936; 4(6-8):104.

(16) Katedralni zbor (posebna jedinica) Ćirilometodski vjesnik 1936; 4(9-10):126.

(17) Osobne vijesti, Ćirilometodski vjesnik 1936; 4(9-10):127.

(18) Ćirilometodski vjesnik 1937; 5(5):33-56

(19) Duhovni koncert Ćirilo-Metodovog zbora, Sveta Cecilija 1938; 32(3):92.

(20) Koncert društvenog zbora u katedrali, Ćirilometodski vjesnik 1938; 6(5):54.

Društveni zbor C. G. D. Ćirilo Metodov Kor
u Zagrebu

God. 1938 K. rpt. 1 (VIII.)

KONCERAT 1 (94)

RASPORED

za veliki duhovni koncert u zagrebačkoj katedrali, ponedjeljak 16. svibnja 1938., na kojem se izvode ova djela Krste Odaka:

*

1. Preludium i fuga, — *solo orgulje g. Čedomil Dugan*

2. a) Psalam 130
   b) Psalam 150
   — *bariton solo g. Dragutin Šostarko, za orguljama g. Č. Dugan*

3.*) Staroslavenska misa br. 2 — *za mješoviti zbor à cappella*
   a) Gospodi pomiluj
   b) Slava
   c) Vjeruju

4. Passacaglia, — *solo orgulje g. Čedomil Dugan*

5.*) Staroslavenska misa br. 2 — *za mješoviti zbor à cappella*
   d) Svet
   e) Blagosloven
   f) Aganče

*
* *

*) Praizvedba Društvenog zbora C. G. D. Ćirilo Metodov Kor

Dirigent: g. Mirko Kolarić

Početak u 8 sati naveče

Grafika

Program koncerta Ćirilo Metodovog kora održanog u zagrebačkoj katedrali 16. svibnja 1938. godine

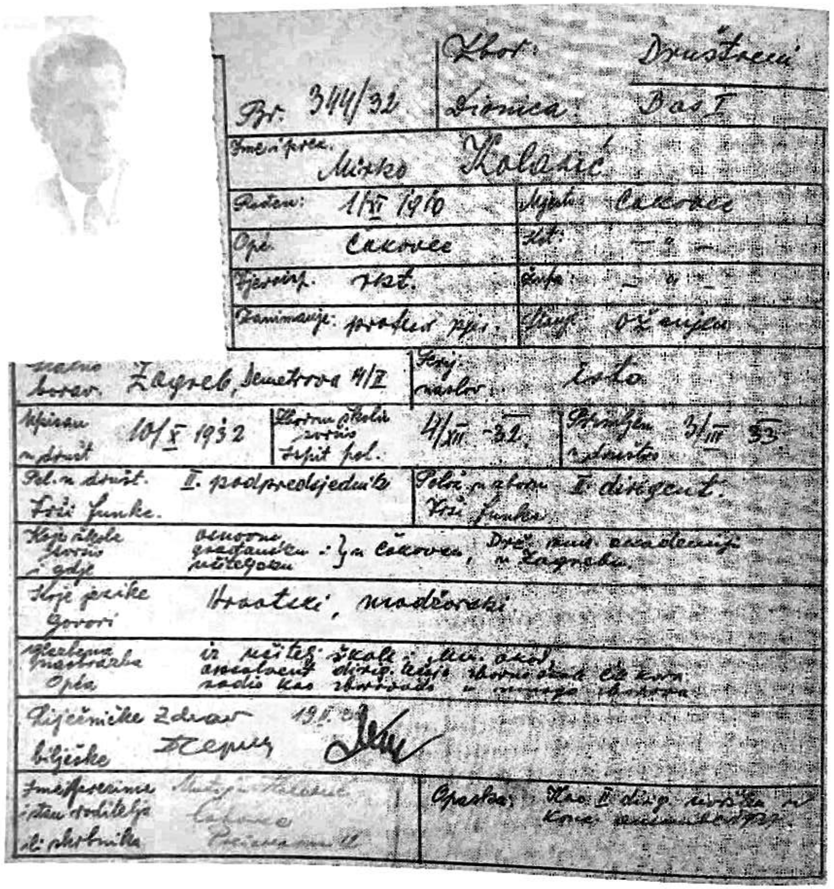

Zbor: Društveni

Br. 344/32 Dionica: Bas I

Ime i prez. Mirko Kolarić

Rođen: 1/XI 1910 Mjesto: Čakovec

Opć. Čakovec Kot. —"—

Vjeroisp. rkat. Župa —"—

Zanimanje: profesor pjev. Stališ: oženjen

Stalno borav. Zagreb, Demetrova 4/II Sadašnji naslov: isto

Upisan u društ. 10/X 1932 Zborna škola završio ispit pol. 4/XII -32. Stupljen u društvo 3/III 33

Pol. u društ. vrši funkc. II. podpredsjednik Polož. u zboru vrši funkc. II. dirigent.

Koje škole svršio i gdje: osnovne, građanske i učiteljsku u Čakovcu, Drž. muz. akademiju u Zagrebu.

Koje jezike govori: hrvatski, mađarski

Glazbena naobrazba opća: iz učitelj. škole, muz. akad. …

Liječničke bilješke: Zdrav 19.X.32

Ime, prezime i stan roditelja ili skrbnika: …

Opaska: Kao II dirig. …

Osobni karton Mirka Kolarića br. 344/32.

ČIRILOMETODSKI VJESNIK 1936 41 Godina IV prilog 12

Posvjaščajetsja hranitelju učenija svjatih Apostolov slavjanskih Kirila i Metodija rabu Božjemu
Vjekoslavu (Višoševiću)

12. Gospodnja zemlja

Psalam 23 — Mirko Kolarić
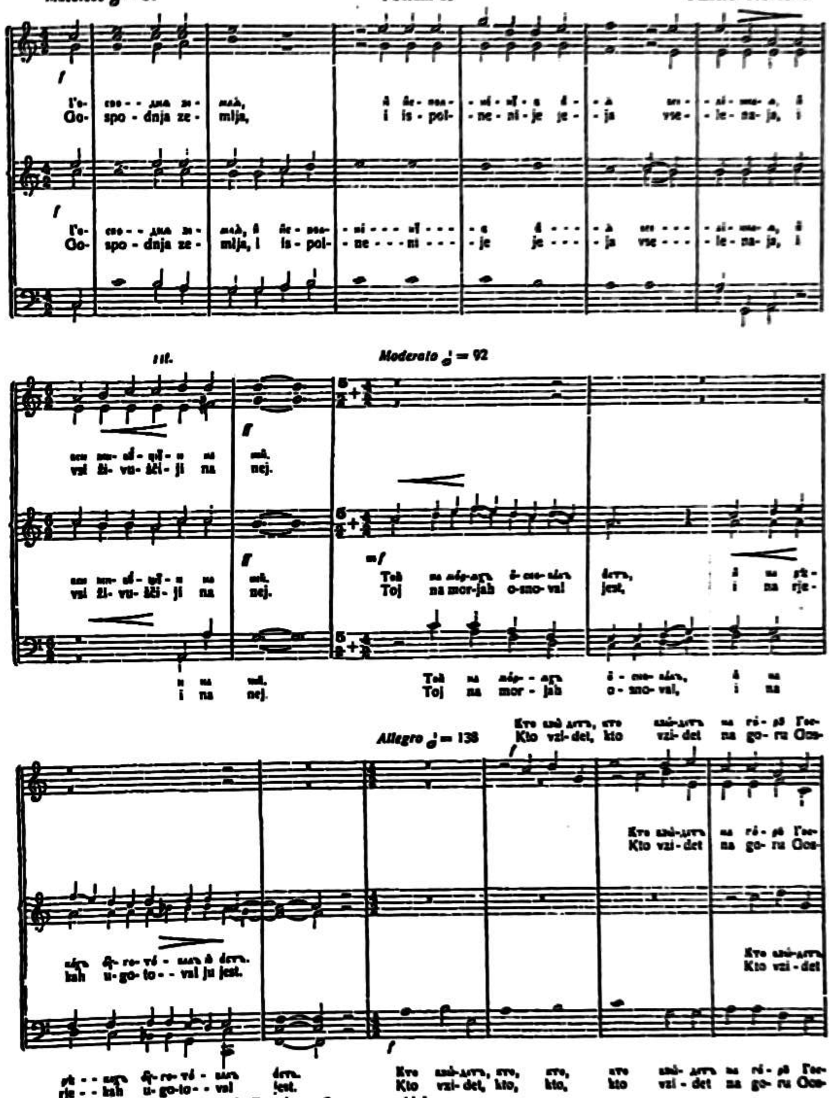
Copyright by Ćirilometodski Vjesnik, Zagreb. — Sva prava pridržana.

M. Kolarić: Gospodnja zemlja. Psalam 23. Ćirilometodski vjesnik 1936;4 (prilog 12):41 (1. strana)

Iz vremena studija na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji

IX. STUDENTSKI DANI MIRKA KOLARIĆA

Prof. Marijan Zuber - Varaždin

Glazbeni ugled prof. Janka Slogara kao i čakovečke Preparandije privukao je mnoge dečke i djevojke iz Hrvatske i Slovenije u Učiteljsku školu u Čakovcu. Bili su to kasnije u životu istaknuti prosvjetno-društveni i kulturni pregaoci! Svima nama koje je posebno privlačila glazba, bio je pok. Mirko Kolarić poseban "magnet", jer je uživao posebnu naklonost pok. prof. Slogara, često ga zamjenjujući kao orguljaša i dirigenta, kao i prvih koraka u skladanju pjesmica, a što je nama posebno imponiralo!

Kako se M. Kolarić, završivši Učiteljsku školu u Čakovcu, upisao u Muzičku akademiju u Zagrebu, odmah se angažirao u glazbenom životu grada kao dirigent glazbenih društava, da bi uzmogao nesmetano studirati. Presudan je bio za njegov glazbeni razvitak angažman u grkokatoličom sjemeništu kao i u poznatome Ćirilo-Metodovom Koru, gdje je kao dirigent i korepetitor upoznao klasičnu bizantsku vokalnu liturgijsku glazbu.

U petom tečaju Učiteljske škole u Čakovcu postao sam na preporuku prof. Slogara dirigent muškog zbora Hrvatskih obrtnika u starom Gradu, a na kraju šk. godine nastupio i sa mješ. zborom učiteljske škole pred inspektorom prof. S. Ratkovićem. Na preporuku inspektora i direktora škole upisao sam se na Filozofski fakultet sveučilišta u Zagrebu. Da bih mogao studirati, dobio sam preko svog učitelja iz Lepoglave mjesto prefekta u šegrtskom Domu (Fijanova 6), a gdje sam preko dana bio slobodan. Jednog dana sretne me Mirko i veli: "Hoćeš ići u Bugarsku, doći pjevati u Ćirilo-Metodov Kor?! Nakon drugog susreta: "Dojdi, bu nas već tri iz Čakovca!" Nakon godine dana došao je i četvrti prof. Joža Požgaj! Družeći se zajedno, zvali su nas "međimurski trolist"!

Pjevajući u tome Koru (četveroglasni ženski i peteroglasni muški zbor), od kojih i tri "profunda kao pedale na orguljama", upoznavali smo bizantsku liturgijsku glazbu. Kako su u Kor primali samo dobre i pismene pjevače, to je bilo u Koru i dosta studenata Muzičke aka-

demije (Marijana Radev, Zlatko Šir, D. Šoštarko itd.) a sam dirigent prof. Boris Komarevski, bio je operni solist, izvrstan stručnjak i organizator, od kojega smo svi veoma mnogo naučili u svakom pogledu. Upoznavajući vrlo bogatu a nepoznatu vokalnu literaturu, kompozitore i umjetnike (Šaljapina), stilske interpretacije i vokalne boje, na koncertnim turnejama (Italija, Francuska, Švicarska), nitko od nas nije računao tada, koliko će mu "takova škola" kasnije u životu koristiti! Posve je razumljivo da je i na pok. M. Kolarića utjecao takav rad, komponirajući neka djela u tom stilu, iako se nikada nije odrekao svojeg međimurskog melosa, a što je sve dolazilo do izražaja i u kompozicijskoj tehnici njegove opere! U tome Koru upoznavali smo što znači za interpretaciju psihologija tekstova, što znače boje, tempi, dinamika, harmonija, intonacija i agogika! Upoznavali smo slavenske tekstove, skladatelje u izvornoj interpretaciji. Takav umjetnički ansambl utjecao je i na neke hrvatske skladatelje pa i na samog pok. Mirka Kolarića, sa kojim su me vezale godine prijateljstva sve do njegove, nažalost, prerane smrti, a to je razdoblje od 1928. - 1945. godine.

X. MOJ OTAC MIRKO KOLARIĆ

Prof. Antonija Kolarić-Pedišić - Zagreb

Moje bogatstvo je u tome što imam tri oca: Boga Oca Svemogućega Stvoritelja, po čijoj volji imam oca Mirka ovozemaljskog oca od koga sam dobila ime, prezime i naslijedila gene. Moj treći otac je otac Mijo, koji me je prihvatio kao svoju kćer, koji je mojoj majci pomogao u najtežim trenucima gladi i odbačenosti, koji me je postavio na noge i dao kruh u ruke. Moje bogatstvo su Majka Marija-nebeska zaštitnica i majka Olga roditeljica, odgajateljica, skrbnica, umjetnica....

Moje bogatstvo su dva brata Mirko i Dubravko od trećeg oca Mije. Moje bogatstvo je moj suprug Marijan, vrijedan, mudar i pošten, "kapetan moga broda" i otac mojih dvaju dragulja Vedrana i Lovorke, koje mi je podario prvi Otac.

Hvala Bogu što je došlo vrijeme da pogledamo činjenicama u oči, kažemo istinu, ispravimo pogreške koje možemo, i iznesemo blago na vidjelo dana, jer je to blago našeg naroda koje nas označava, po kome se razlikujemo od drugih.

Sjećanja na mog oca Mirka isprepletena su s mojom maštom djevojčice koja je uspomene pomiješala s fotografijama i pričama moje majke, rodbine, prijatelja, susjeda, znanaca. Ja ih imam veoma mnogo, jer je i moja ljubav i ovisnost o ocu u onih tri-četiri godine bila gotovo patološka. Grčevito sam se držala oca kao da sam predosjećala da ću ga brzo izgubiti.

Kada sam se rodila i kada me je tata prvi put ugledao, zanimali su ga samo moji prstići da li su dosta dugački i da li ću moći svirati glasovir. Kao malena djevojčica nisam voljela jesti, i da bi me udobrovoljio hranio me je na ljuljački. Kada je došao kući, prvo je pitao moju mamu da li sam papala. Dok je komponirao, sjedila bih mu u krilu a on mi je dopustio da njegove skice nadopunim mojim šaranjem. Svaki rastanak s tatom bio je za mene dramatičan. Mama je bila zdvojna i ljuta. Otkad sam se rodila, bila sam Ja centar svega. Sjećam se balkona u Ludbreškoj ulici na Trešnjevci s kojeg sam pratila tatin odlazak. Kada je zaokrenuo iza kuće, moj koncert zvan "dernjava" bio je u dinamičkoj kulminaciji.

Ono na čemu sam beskrajno zahvalna prvom i drugom ocu je moja sklonost prema ljepoti, umjetnosti, slikarstvu i glazbi, a što je i od

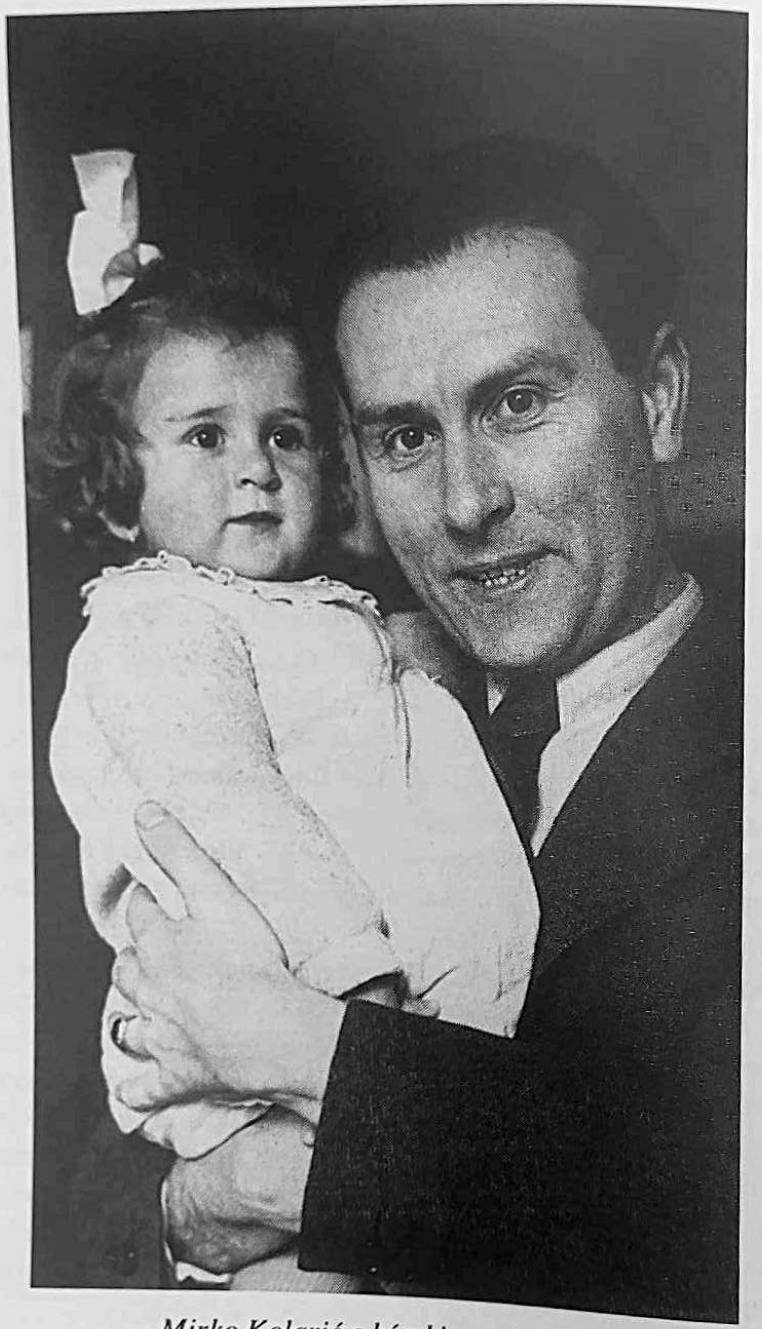

Mirko Kolarić s kćerkicom Antonijom

majke potvrđeno. Bez obzira što sam bila uronjena u godine kad se nije javno smjelo govoriti o mome tati kao ni izvoditi njegova djela, moja je majka u meni snažno izgrađivala samosvjest i uspomene na oca. Spominjala je očevu eleganciju, pedantnost, umjerenost u jelu i piću, neizmjernoj ljubavi prema svojoj majci Mariji i njenu prema svome sinu. Sjećam se bake Marije kod koje sam dolazila ljeti u Čakovec. Nikada nije prihvatila da je tata poginuo. Stalno ga je čekala i govorila da će doći. Sanjala ga je, bila je opsjednuta njime. Jednom je svu posteljinu bacila kroz prozor, jer je halucinirajući čula njegov glas da mu trebaju jastuci i tuhica. Nije se bojao. Kad su za vrijeme rata bile uzbune i kad je bilo bombardiranje Zagreba, svi su trčali u podrume i skloništa. Samo moj tata nije. Otvorio je sve prozore da se ne razlupaju, sjeo za glasovir i počeo komponirati. Nikada nije izgovorio ružnu riječ (naravno po majčinu pričanju). Nije ga se moglo izazvati. Znao je na tuđe izazove uzvratiti pola u šali, pola ozbiljno, "Ja sam fin, ja imam plave krvi".

Kao što je neizmjerno volio svoju majku, moju majku i mene, volio je i Međimurje. Kao što je volio Međimurje, volio je i Hrvatsku. Volio je sve ljude, a mrzio rat. Sve je činio da bi izbjegao odlazak u rat, što nije bilo lako i jednostavno.

Kao veliki rodoljub i naglašenih duhovnih sklonosti većina njegovih skladbi duhovnog su sadržaja ili posvećene domovini. Njegov najomiljeniji instrument bio je ljudski glas i orgulje. Da: najsavršeniji Božji instrument LJUDSKI GLAS. Orguljao je u crkvi, na misi, a najdraže mu je bilo kada je misa završila i kada je mogao otvoriti sve manuale, prepustiti se inspiraciji i zagrmiti *Dudaša* ili koju drugu improvizaciju u međimurskom stilu.

Kolika je sreća i radost mladih generacija koje su imale makar malo časne i poštene roditelje! Kako je strašno kad budućim pokoljenjima, svojoj djeci ostavimo uprljane ruke krvlju, mržnjom, hladnoćom, smećem i bezboštvom. Da, ja sam dijete ljubavi, u ljubavi i vjeri odgajana, pa svi moji problemi na mom životnom putu nisu bili tragični.

Dozvolite da se sada na kraju zahvalim svima koji su prisutni i koji nisu prisutni, a koji su doprinijeli da dođe do ovog ostvarenja i pridonijeli uskrsnuću imena i djela moga oca.

Na prvom mjestu to je profesor Miroslav Vuk koji je prvi puta pisao o mom ocu 1990. godine u Svetoj Ceciliji. Zatim zahvaljujem Matici

hrvatskoj tj. dr. Zvonimiru Bartoliću i Franji Marcijušu, koji su se založili da Okrugli stol ove godine bude posvećen Mirku Kolariću. Akademiku Lovri Županoviću koji se neizmjerno puno založio da ova tribina bude na najvišem profesionalnom nivou, koji je dao prijedlog programa koncerta, koji se založio i neizmjerno puno vremena i novaca potrošio u pripremi studijskog izdanja *Izabranih skladbi Mirka Kolarića*.

Zahvaljujem docentu Antunu Petrušiću koji je prihvatio i uzeo partituru opere *Krapinski sudec* s poštovanjem i požrtvovnošću pristupio priredivanju i uvježbavanju pojedinih dijelova iz opere. Zahvaljujem dr. Goranu Ivaniševiću koji je priredio vrijedan i neizostavni referat za razdoblje u Ćirilo-Metodovom koru. Zahvaljujem tatinom kolegi prof. Marijanu Zuberu, kao i na izlaganju prof. A. Čelara. Zahvaljujem prof. Ladislavu Vargi koji je sve učinio u ime Centra za kulturu Čakovec da dođe do realizacije Okruglog stola, izložbe i koncerta posvećenog Mirku Kolariću i koji je uspio namaći sredstva da se ovi Čakovečki dani hrvatske glazbe održe. Zahvaljujem svim izvođačima koji su sudjelovali na koncertu i onima koji su to sve pripremili. Također i akademskoj slikarici Priski Kulčar na postavi izložbe.

Nadalje zahvaljujem Kulturnom informativnom centru i Hrvatskom glazbenom zavodu što sam naišla na razumijevanje i podršku pri organizaciji tribine i koncerta u Zagrebu.

Zahvaljujem svim solistima, zborovima i njihovim dirigentima koji su se trudili da što bolje pripreme nastup u Hrvatskom glazbenom zavodu.

Zahvaljujem Gradskom poglavarstvu Grada Zagreba koji je podržao ovaj projekt i dobroj volji Ministarstva za kulturu Republike Hrvatske.

Naposljetku, da nije bilo prisutnih novinara i izvjestitelja koji su se odazvali, pratili program i svojim osvrtima zabilježili događanja, sigurno ne bi bilo takvog odjeka i posjeta zainteresiranih niti na koncertu niti na tribini.

Hvala im!

Svesrdna hvala svima onima koje nisam spomenula, ali koji su pomogli na promicanju jednog dijela naše kulturne baštine.

Zahvaljujem Svevišnjem što mi je dao snage da ne posustanem pred preprekama na koje sam nailazila prigodom oživljavanja uspomena na život i glazbeno djelo moga oca.

XI. DODACI

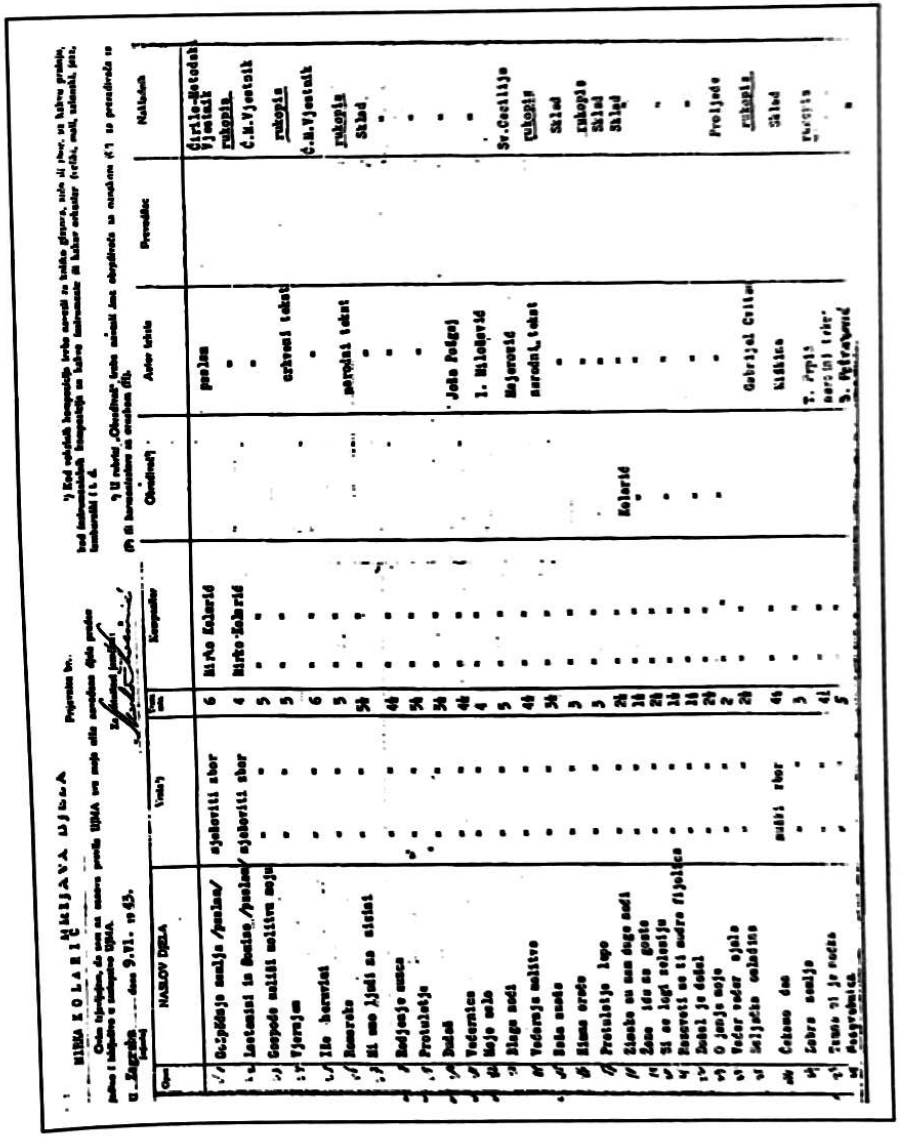

MIRKO KOLARIĆ — PRIJAVA DJELA — Prijavnica br.

Ovim izjavljujem, da sam na osnovu pravila UJMA sva moja niže navedena djela predao jedino i isključivo u zastupstvo UJMA.

U Zagrebu dana 9.VI. 1943.

¹) Kod vokalnih kompozicija treba navesti za koliko glasova, solo ili zbor, za kakvu pratnju, kod instrumentalnih kompozicija za kakve instrumente ili kakav orkestar (veliki, mali, salonski, jazz, tamburaški i t. d.

²) U rubrici „Obradivač" treba navesti ime obrađivača sa oznakom (A) za prerađivača sa (P) ili harmonizatora sa oznakom (H).

NASLOV DJELA	Vrsta¹)	[illegible]	Kompozitor	Obradivač²)	Autor teksta	Prevodilac	Nakladnik
Gospodnja zemlja /psalam/	mješoviti zbor	6	Mirko Kolarić		psalam		Ćirilo-Metodski Vjesnik
Lastavici in Soncu /psalam/	mješoviti zbor	4	Mirko Kolarić		"		rukopis
Gospode nališi molitvu moju	" "	5	" "		"		Č.M.Vjesnik
Vjerujem	" "	5	" "		crkveni tekst		rukopis
Ište heruvimi	" "	6	" "		"		Č.M.Vjesnik
Romarska	" "	5	" "		narodni tekst		rukopis
Mi smo ljudi sa sisini	" "	5½	" "		"		Sklad
Rađanje sunca	" "	4½	" "		"		"
Protuletje	" "	5½	" "		"		"
Dudaš	" "	3½	" "		Joža Podgaj		"
Večernica	" "	4½	" "		I. Milošević		"
Moje selo	" "	4	" "				
Blago noći	" "	5	" "		Majerović		Sv.Cecilije
Večernje molitve	" "	4½	" "		narodni tekst		rukopis
Bože snade	" "	3½	" "		"		Sklad
Zimsko oraće	" "	3	" "		"		rukopis
Protuletje lepo	" "	3	" "		"		Sklad
Zimsko su nam duge noći	" "	2½	" "	Kolarić	"		Sklad
Žene ide na goste	" "	1½	" "	"	"		
Si se lagi zelenije	" "	2½	" "	"	"		"
Rascveti se ti modra fijolica	" "	1½	" "	"	"		"
Došel je došel	" "	1½	" "	"	"		
O jenje moje	" "	2½	" "	"	"		Proljeće
Večer večer sjala	" "	2	" "				
Seljačka omladina		2½	" "		Gabrijel Cvitan		rukopis
Čekamo dan	muški zbor	4½	" "		Kiškina		Sklad
Zobra zemlja	" "	3	" "		T. Prpić		rukopis
Tuna si je rečka	" "	4½	" "		narodni tekst		
Posgrobnica	" "	5	" "		S. Petravović		"

Himna H.P.D."Nada"	muški zbor	3½	Mirko Kolarić			S. Petranović	rukopis
I. Rapsodija	" "	4	" "			narodni tekst	Sklad
Seljaci zahvaljuju jeseni	" "	3½	" "			V.Vlaisavljević	Sklad
Dudaš	" "	3½	" "			narodni tekst	"
Sljepačka	" "	3	" "			"	rukopis
Dober večer draga	" "	2	" "				"
Lepi bregi	" "	1½	" "	M. Kolarić		"	Sklad
Vu aleki se hmivem	" "	2	" "	"		"	
Falem budi Jezuš Kristuš	" "	2½	" "			"	rukopis
Hrvatska misa	" "	15	" "				
Mi narod jesmo	" "	4½	" "			Vl. Nazor	Sklad
Oj godina ljetina	" "	2½	" "	Kolarić		narodni tekst	"
Ivanjska	" "	1½	" "				
Fijolice moja	" "	1½	" "	"		"	rukopis
Oj djevojko ne varaj junaka	" "	1½	" "	"		"	"
Oj djevojko moja	" "	1	" "			"	"
Žilju moj pribili	" "	2	" "	"		"	"
Mi smo s gore s Medjimurja	" "	2	" "			"	"
Puče puška	" "	1½	" "			"	Sklad
Lepi bregi zeleni	dječji zbor	1½	" "	Kolarić			
Kukuvača	" "	2	" "	"			
Dil dil dudo	" "	1½	" "	"			
Kolo	" "	3	" "	"			Proljeće
Puče-puška	" "	1½	" "				
Žilju moj pribili	" "	2	" "	Kolarić			"
Dober vam večer gospodar.	" "	2	" "	"			
Žetva	za solo glas i klavir	3½	" "			Š. Plenk	Sklad
Vurica	" "	3	" "			J. Kirin	"
Dopevanka	" "	3½	" "			"	
Pod grmom	" "	4	" "				
Srebrne rože	" "	4	" "				rukopis
Mrtvom detetu	" "	3½	" "			M. Stuparić	Sklad
Ptiček	" "	3	" "			N. Pavić	rukopis
Zagorska	" "	3	" "			Ostročki	"
Negda i denes	" "	3½	" "			Miškina	Sklad
Cujzeku	" "	3	" "			N. Pavić	rukopis
Protuletna	" "	3	" "			[illegible]	"
V zimi	" "	3½	" "			J. Ki[illegible]	"

[68]

SPOMEN

NA BLEIBURŠKU TRAGEDIJU HRVATSKOG NARODA

15. SVIBNJA 1945.

PRIPADNIKU HRVATSKIH ORUŽANIH SNAGA

SATNIKU

KOLARIĆ MIRKU

posmrtno

PODJELJUJE SE SPOMEN ZNAK

VOJNIČKI RED TROLISTA
S KRIŽEM KNEZA VIŠESLAVA

ZA ČASNO SLUŽENJE DOMOVINI HRVATSKOJ

DANO U GLAVNOM GRADU ZAGREBU DNE 15. svibnja 1995. GODINE

"HRVATSKI DOMOBRAN"

PREDSJEDNIK ODBORA ZA DODJELU PRIZNANJA

BILJEŽNIK VOJNIČKOG REDA TROLISTA I ČUVAR PEČATA

PEROVOĐA PISMOHRANE

UPISNI BROJ 0027.

HRVATSKI PJEVAČKI SAVEZ

II. FESTIVAL

5. i 6. lipnja 1937.

Mirko Kolarić

sudjelovao je na II. Festivalu Hrvatskog pjevačkog saveza

kao član tehničkog odbora

HRVATSKO OBRTNIČKO PJEVAČKO DRUŠTVO

NADA

U KUSTOŠIJI

1932 1937

Spomenica

KOJA SE PODJELJUJE

prof. Kolarić Mirko

ZA SUDJELOVANJE NA PROSLAVI

PET GODIŠNJICE DRUŠTVA DNE 5. RUJNA 1937. GOD.

PREDSJEDNIK

TAJNIK

POPIS TEKSTOVA MIRKA KOLARIĆA O GLAZBI[1]

KOLARIĆ,Mirko. Duhovni koncert crkvenog pjevačkog društva Branimir. *Ćirilometodski vjesnik*, 1/1933, 11/12, 72. # M. K.

* *U Zagrebu.*

Veliki vokalni koncert Učiteljskog pevskog zbora iz Ljubljane. *Ćirilometodski vjesnik*, 1/1933, 11/12, 72. # M. K.

* *U Zagrebu.*

Koncert o dvjestopedesetoj godišnjici rođenja kompozitora Jeana Philippe Rameaua. *Ćirilometodski vjesnik*, 1/1933, 11/12, 73. # M K.

**Orkestra Muzičke akademije u Zagrebu. - Dirigent F. Lhotka*

Vokalni koncert Seljačkog pjevačkog društva Svačić iz Jasenovca. *Ćirilometodski vjesnik*, 1/1933, 11/12, 73. # M. K.

* *U Zagrebu.*

Akustika crkava i u koliko ona utječe na a cappella pjevanje. *Ćirilometodski vjesnik*, 1/1933<4, 4, 39.

Koncert Somborskog crkvenog pjevačkog društva u Zagrebu. *Ćirilometodski vjesnik*, 2/1834, 4, 41. # M. K.

Koncert Trboveljskog slavčeka u velikoj dvorani Glazbenog zavoda u Zagrebu. *Ćirilometodski vjesnik*, 2/1934, 4, 41. # M. K.

Crkveni koncert Zlate Špehar u Zagrebu. *Ćirilometodski vjesnik*, 3/1935, 6/8, 77. # M. K.

Duhovni koncert zagrebačkog Oratorijskog zbora Sv. Marka u katedrali. *Ćirilometodski vjesnik*, 3/1935, 6/8, 77. # M. K.

* *U Zagrebu.*

Međimurske pučke popijevke. *Hrvatska straža*, 7/1935, 193, 7.

Crkveni koncert Zagrebačke poliphonije. Ćirilometodski vjesnik, 4/1936, 5, 64. # M. K.

* *U Zagrebu.*

[1] Navedeno prema ediciji Bibliografija rasprava i članaka, Muzika, struka VI, Jugoslavenski leksikografski zavod "Miroslav Krleža", Zagreb 1984., A-R, 399.

Šesdesetgodišnjica hrvatskog skladatelja Ivana Muhvića. *Ćirilometodski vjesnik*, 4/1936, 5, 65-66. # M. K.

Crkveni koncert Ćirilo-Metodova kora. *Ćirilometodski vjesnik*, 4/1936, 6/8, 99-100. # M. K.

* U Zagrebu.

Koncert Wiener Söngerknaben zbora u Zagrebu. *Ćirilometodski vjesnik*, 5/1937, 10/12, III. # M. K.

Simfonijski koncert Zagrebačke filharmonije. *Ćirilometodski vjesnik*, 6/1938, 10, 98.

* *U Zagrebu. - Dirigent K. Baranović.*

Koncert Hrvatskog pjevačkog društva Kolo. Hrvatski list, 22/1941, 346(7336), 12.

* *U Zagrebu.*

BIBLIOGRAFIJA TEKSTOVA O MIRKU KOLARIĆU[1]

N.N., Mirko Kolarić, Ćirilometodski vjesnik 3/1935, 11/12, 145.

žh, Ćirilo-Metodov zbor pjeva ... Nastup u dvorani Zagrebačkog zbora. Dirigent: Boris Komarevski i Mirko Kolarić, Večer 18/1937, 4953, 6.

[A.V.], Duhovni koncert Ćirilo-Metodovog zbora, Sveta Cecilija 32/1938, 3, 92.

N.N., Koncert Društvenog zbora u katedrali, Ćirilometodski vjesnik 6/1938, 54

žh, Koncerat pjevačkog društva Sloboda. Izvedba djela hrvatskih skladatelja. Dirigent: Mirko Kolarić, Jutarnji list 29/1940, 10.103, 11; (isto), Večer 21/1940, 5790, 4.

M. Vuk, Mirko Kolarić. U Povodu 80-godišnjice rođenja i 45-obljetnice tragične smrti, Sveta Cecilija 60/1990, 3, 52-56; isto, Kaj 24/1991, br. 2-3, 63-72.

L. Županović, Mirko Kolarić - glazbenik maćuhinske sudbine, Hrvatsko slovo od 23. VI. 1995., 21-22.

Z. Stančić, Povratnik iz zaborava, Matica, br. 6, 1995, 18-19.

V. Požgaj, Priznanje nakon 50 godina, Vjesnik od 24. X. 1995., 21.

[1] Vidi napomenu uz Popis tekstova Mirka Kolarića s dodatkom da je ova Bibliografija dopunjena uvidom u suvremenu tiskovinu.

IMENIK

Adamić, Tomislav, 24, 25
Alinjek, Antun, 24
Andrić, Josip, 52
Antolić, Antun, 24
Arhangelski, Aleksandar Andrejevič, 51, 54

Bach, Johann Sebastian, 29
Badalić, Josip, 45
Bajuk, Lidija, 4
Baloković, Zlatko, 23
Barić, Zlata, 51
Bartolić, Zvonimir, 9, 19, 66
Belostenec, Ivan, 44
Bortjanski, Dimitrije Stepanovič
Brkanović, Ivan, 54

Celić, Mirko, 25
Cik, Martin, 25

Čajkovac, Sigismund, 22
Čajkovski, Petar Iljič, 54
Čelar, Antun, 9, 39, 66
Česnokov, P.G, 54

Ćepulić, Vladimir, 50

Dobronić, Antun, 44
Dugan, Čedomil, 52, 53
Dugan, Franjo st., 29

Ećimović, Slavko, 25

Ferić, Ivan, 24

Gerčan, Vladimir, 24, 25
Golik, Blaž, 25
Gotovac, Jakov, 44, 45, 47
Gretschl, Feliks o., 20
Grgošević, Zlatko, 23
Gruden, Josip, 25

Händel, Georg Friedrich, 29
Homadovski, Vasilije, 50
Horvat, Ivan, 20
Huzjak, Tomo, 24

Ivančan, Martin, 25
Ivanišević, Goran, 9, 49, 66

Janošić (Kolarić) Marija, 15, 27

Kečkeš, Ivo, 20
Kelemin, Anton, 25
Kolarić-Pedišić Antonija, 7, 9, 15, 31, 34, 63
Kolarić, Marija, 15
Kolarić, Matija, 15
Kolarić, Mirko
Komarevski, Boris Viktorovič, 27, 28, 50, 51, 52, 55, 62, 75
Kos, Vinko, 34
Križanić, Stjepan, 22
Kuhar, Ivan, 20
Kulčar, Priska, 66
Kuntarić, Ljuboslav, 20, 23
Kuntić, Pavao, 22

Ladika, Ivo, 25
Lasso, Orlando di, 29
Lučić, Franjo, 23

Magdalenić, Miroslav, 12, 21, 24, 25, 28, 31, 33, 44, 47
Marcijuš, Franjo, 66
Matz, Rudolf, 23
Maver, Hugo, 22

Milaković, Olga, 15, 52
Moćan, Josip, 22

Novak, Stjepan, 24

Njaradi, Dionizije, 50

Odak, Krsto, 9, 52, 54
Orban, Aleksa, 24
Palestrina, Giovanni
Pierluigi, 29
Paspa, Josip, 52
Pedišić, Marijan, 63
Pedišić, Lovorka, 63
Pedišić, Vedran, 63
Petrušić, Antun, 9, 35, 43, 66
Pichon, Charles, 52
Pinter, Gabrijel, 22
Plasaj, Ivo, 24
Pozajić, Mladen, 23
Požgaj, Eva, 24
Požgaj, Jože, 21, 24, 25, 31, 61, 75
Prpić, Tomislav, 43, 45

Radev, Marijana, 62
Rahmanjjinov, Sergej
Vasiljevič, 54
Rajter, Rudolf, 24
Rameau, Jean Philippe, 73
Ratković, S., 61
Reizer, Milan, 27
Robotić, Tomislav, 25
Rogin, Stjepan, 25

Sabadoš, Dionizije, 49
Sabol, Stjepan, 24
Sertić, Dubravko, 63
Sertić, Mijo, 63
Sertić, Mirko, 63
Servatzi, Ljuba, 22
Slogar, Janko, 9, 21, 22, 23, 24, 27, 51, 61
Stančić, Svetislav, 23, 75
Strohal, 44
Šaljapin, Fjodor Ivanovič, 62
Šantek, Bartol, 25
Šarinić, Božo, 22
Šir, Zlatko, 62
Širola, Božidar, 50, 55, 56
Škrinjar, Stjepan, 24
Šoštarko, Dragutin. 28, 52, 62
Štefanec, Josip, 25
Štolcer Slavenski, Josip, 7, 12, 31, 33, 47

Tijardović, Ivo, 44
Timko, Inokentije, 55

Valdec, Ladislav, 25
Valjavec, M., 44
Varga, Ladislav, 66
Veber, Terezija (rod. Kolarić), 39
Višošević, Vjekoslav, 50, 52, 54
Višošević, Ivan Đuro, 50
Vojtjehovski, Vera, 25
Vrhovski, Josip, 12, 31, 33
Vuk, Miroslav, 9, 11, 24, 27, 31, 33, 43, 49, 66, 75

Zrinski, hrv. knezovi, 19
Zuber, Marijan, 9, 24, 61, 66

Žapčić, Ivan, 24
Žganec, Mirko, 24
Žganec, Vinko, 12, 31, 33, 47
Županović, Lovro, 7, 9, 31, 40, 66, 75

Da nije bilo dr. Lovre Županovića,
da nije bilo MULTIGRAFA,
da nije bilo još mnogih,
da li bi ikada ova knjiga
ugledala svjetlo dana?

Dobro ljudsko srce,
dobro ljudsko djelo,
da li se ičim može platiti?

Ipak, na ovom svijetu
punom zla, tuge i jada,
ima dobrote i poštenja,
ima LJUDI!
Ima ljudi
sa srcem bez računa!

Hvala dr. Lovri Županoviću!
Hvala tiskari i izdavaču MULTIGRAFU!
Hvala svima koji su doprinijeli
da je ova knjiga ugledala svjetlo dana!

U Zagrebu, 17. 3. 1997.

Zahvalna
Antonija Kolarić-Pedišić

Zagreb, 1997.

ISBN 953-6060-04-3

9 789536 060047